

Literárna jar

ONDREJA ČILIAKA

20
22

Antológia
vítězných
prac

Literárna jar

ONDREJA
ČILIAKA ²⁰₂₂

Antológia víťazných prác

Hornonitrianska knižnica
v Prievidzi

Literárna jar Ondreja Čiliaka 2022. Antológia víťazných prác

Copyright © Kolektív autorov, 2022.

Všetky práva vyhradené.

Editor Marek Mitaš

Titulka Kristína Belovičová

Grafická úprava Kristína Belovičová

Neprešlo jazykovou úpravou.

Vydala Hornonitrianska knižnica v Prievidzi

2022

ISBN 978-80-85144-41-3

Antológiu z verejných zdrojov podporil

Fond na podporu umenia.

NAD 60 ROKOV

POÉZIA:

1. Emília Filipová - Rozlúčky
2. Anna Lažová - Svet
3. Milan Marko - Baník

PRÓZA:

1. Viera Bystrianska - Zastavte vojnu
2. Milan Marko - Slnecný drak
3. Janka Šarayová - Martin život

DO 60 ROKOV

POÉZIA:

1. Darina Milčová - Kebysom bol psíkom s bielou kožušinou
2. Eva Gašparová - Vzdor
3. Klaudia Hanková - Adagio

PRÓZA:

1. Henrich Fačkovec - Všetky makové polia v Afganistane
2. Lukáš Hamara - Deň
3. Martina Krnáčová - Tajné sny obyčajnej ženy

DO 18 ROKOV

POÉZIA:

1. Adrián Szabó - Chvíle snenia
2. Andrea Andreutti - Papierové svety
3. Miriam Mečárová - Hotel; Copyright; M.

PRÓZA:

1. Nina Kadáková - Krásne túžby
2. Gabriela Andelová - Únik
3. Peter Pajerský - Nebolo to moje dielo

DO 15 ROKOV

POÉZIA:

1. Margaréta Kasardová - Premena pri prílive
2. Natália Korineková - Pani jeseň
3. Sebastián Miškovský - Jasienka

PRÓZA:

1. Dorota Miťková - Lietanie na vlastných krídlach
2. Žofka Koláriková - Nezapadám
3. Hana Dubeková - Čarovná bobuľa

Milí čitatelia,

vitajte v antológii víťazných prác súťaže Literárna jar Ondreja Čiliaka 2022. Predstavuje ukážku mladej slovenskej poézie aj prózy v kategóriách deti, mládež, dospelí a seniori.

Každá kategória má svoje špecifiká a pri čítaní jednotlivých básní a poviedok môže čitateľ citlivo vnímať nielen samotné literárne kvality jednotlivých diel, ale aj akýsi generačný prierez.

Hoci Hornonitrianska knižnica v Prievidzi vyhlásila Literárnu jar Ondreja Čiliaka už devätnásty rok, súbornú antológiu víťazných prác vydáva po prvý raz. Zborník vydávame ako elektronickú knihu, ktorá je pre mnohých autorov prvou možnosťou publikovať verejne ich dielo.

Zároveň predstavuje príležitosť, ako si môžu aj ostatní autori prečítať práce kolegov, ktoré porota vybrala ako tie, ktoré by sa mali dostať k čitateľom. Pre mnohých je antológia určite štartovacím mostíkom k ich vlastným knihám a čitatelia majú unikátnu možnosť spoznať prvú autorskú tvorbu slovenských autorov ešte pred tým, ako sa stanú známymi.

Už dnes totiž majú dostatok talentu, aby mohli v budúcnosti patriť medzi uznávaných slovenských spisovateľov.

V zborníku nájdete 24 ocenených prác. Tie vybrala porota v zložení Marta Hlušíková, Jozef Slovák, Marek Mittaš, predsedom poroty bol Jozef Heriban. Do súťaže sa zapojilo celkovo 164 autorov, ktorí poslali spolu 301 literárnych diel.

Prajeme vám príjemné čítanie toho najlepšieho, čo 19. ročník Literárnej jari Ondreja Čiliaka ponúkol.

UMIESTNENIE	4
Úvod	5
NAD 60 ROKOV	7
Poézia	7
Rozlúčky	8
Svet	10
Baník	11
Próza	12
Zastavte vojnu!!!	13
Slnečný drak	16
Martin život	23
Do 60 rokov	27
Poézia	27
Keby som bol psíkom s bielou kožušinou	28
Vzdor	29
Adagio	30
Próza	32
Všetky makové polia v Afganistane	33
Deň	41
Tajné sny jednej obyčajnej ženy	44
Do 18 rokov	51
Poézia	51
Chvíle snenia	52
Papierové svety	53
Hotel	54
Copyright	54
M.	54
Próza	55
Krásne túžby	56
Únik	61
Nebolo to moje dielo	64
Do 15 rokov	71
Poézia	71
Premena pri prílive	72
Pani Jeseň	73
Jesienka	74
Próza	75
Alis volat proprilis (Lietanie na vlastných krídlach)	76
Nezapadám	84
Čarovná bobuľa	87

Autori

NAD 60 ROKOV

Poézia

ROZLÚČKY

Odchádzať treba
nebadane.
Ako letný lúč,
čo vykízne ti na súmraku
z opálenej dlane,
aby skrytý nocou
počkal na svitanie.

Odchádzať treba
bez bolesti.
Pozbierať všetky prania
koľko sa len zmestí
do náruče
a odniesť si ich opatrne
do ústrania.

Odchádzať treba
bez rozlúčky.
Akoby nechtiac.
Tichý stisk kľučky,
letný pohľad z dverí
a plachý úsmev -
ktorému aj tak nik
neuverí.

Odchádzať treba tak,
aby si navždy
zostať mohol.
Nech nezabudnú veci
teplo tvojich dlaní

a ľudia
chvenie hlasu.
Nevrav zbohom.

Nič sa nekončí
všetko začína znova.
Naplň sa životom
po okraj.
So srdcom sýtym
životu v sebe šancu daj -
a za nič neber
odmenu.
Odvahe v sebe šancu daj -
láске a krásе
zelenú.

Emília Filipová (Svätý Peter)

SVET

Svet sa stíšil
Porozlievané glazúry strachu
sa prilepujú na človeka
a prekročujú všetky zákony
Ich dych je chladný
a po ňom iba prázdno
Prázdno na duši
v hlave
v srdci ...
Aj kostolný zvon znie bojazlivejšie
akoby sa z kostola
sťahoval Boh
Len ustráchané vrabce
špehujú okolo akoby hľadali
stratené dni

Anna Lažová (Svidník)

BANÍK

Zavčas rána na svitaní,
ponáhľá sa baník k bani,
aj keď sa mu nechce
ani.

Najradšej by, ako vlani,
ležal v plnej teplej vani,
nepohol sa veru
ani.

Potom zase na svitaní
utekal by rýchlo k pani,
zrelej krásnej hebkej
Ani.

Lenže dnes už nie je vlani
žiadna labuž v teplej vani
žiadny výlet k zvodnej Ani
iba drina v čiernej
b – ani.

Milan Marko (Prievidza)

Autori

NAD 60 ROKOV

Próza

ZASTAVTE VOJNU!!!

Zastavme vojnu. Deti potrebujú otca aj mamu.

Siroty... Poznáme ich dvojaké – siroty žijúcich a nežijúcich rodičov. Ich životný údel je ťažký – jedných aj druhých. Jedným aj druhým chýba úplná rodina s otcom aj mamou – tá istota na mori života v jeho búrkach a nečase, aby sa tá loď nepotopila aj s nimi. Aby z nej nevypadli, kým sa nenaučia kormidlovať ju. Dva prúty sú mocnejšie ako jeden...Siroty žijúcich rodičov majú aspoň nádej – že raz to bude viac ako iba to, že ich majú okrem almužny zvanej výživné. Čakajú...Veria, že dezertér sa vráti. Smutné oči skutočných sirôt čakajú na matku aj otca, ktorý odišiel tam odkiaľ niet návratu, čakajú zbytočne. Chýba pohladenie a istota pevnej ruky matkinej alebo otcovej, ktorá dieťa vedie životom, usmerňuje, chráni, lebo tak chýba ako to napísal srdcu blízky básnik Milan Rúfus: „...veď dve rúčky stvoril deťom Boh: pre ocka jednu a druhú mame.“

„Ticho, ocko spí...“ Tak sa volalo, začínalo aj končilo najkratšie a zároveň najkrutejšie klamstvo môjho detstva. Ako a kedy môže byť klamstvo krásne? Nuž vtedy, keď pravda bolí oveľa viac. A ja zaň vďačím tým, ktorí ho vymysleli, aby ušetrili malú detskú dušičku tej ťarchy smutnej skutočnosti. Môj otec, ktorého som milovala, aj on mňa, zomrel. A ja som ani neplakala. Nevedela som, čo znamená zomrieť. Povedali mi, že spí. Ležal v izbe na drevenej lavici. Bradu mal podviazanú zelenou bodkovanou šatkou so zaviazaným uzlom na vrchu hlavy. Bolo to zvláštne, neobvyčajné, lebo som to nikdy nevidela. Muži nenosili šatky. Deti vtedy ešte neboli také vyspelé a zvedavé ako dnes, nepýtala som sa. Všetci boli veľmi ustarostení, nemal mi kto odpovedať. Dovolili mi pri ňom stáť, dívať sa na neho pod podmienkou: „Tíško, aby sa nezobudil.“ Môj milovaný otec, ktorý mi hrával na harmonike a spieval svoje vyznanie matke i dcére zároveň: „Dievča, dievča lastovička, rád ťa vidím od malička, od malička maličkého, zo srdiečka úprimného. Dievča, dievča biely anjel, kde ja ťa navečer nájdem...“ Nosieval ma na jednej ruke a v druhej vedro vody zo studne. Až do tej chvíle, keď zakašľal a moje „šiatky“ zaplavila teplá červená tekutina...Nevedela som, čo to je. Odviezli ho k doktorovi a potom do nemocnice. Po návrate ležal v oddelenej izbe, do ktorej som vkročiť nesmela. Mohla som sa dívať a rozprávať sa s ním stojac

pred dverami. Ťažko som sa s tým zmierovala a on to vedel. Dal urobiť drevenú latkovú bráničku do polovice dvier. Izba sa vetrala, on mal dosť čerstvého vzduchu na dýchanie a svetla zvonku, ktoré potreboval. Mohli sme sa vidieť aj rozprávať. Aj tú pieseň spieval. Keď som vyšpekulovala ako tú bráničku otvoriť, počula som slová: „Nesmieš sem!!! Zoberte ju preč!!!“ Nechápala som prečo, čím som zvinila. Plakala som. Keď som to časom pochopila, pukalo mi srdce nad nespravodlivosťou sudičiek, či osudu, či hriechom ľudí, ktorí stvorili vojnu...

Bol mladý, nemal ešte ani tridsať rokov. Ja som nemala ani štyri roky a moja sestrička mala iba tri mesiace. Naša mamička mala dvadsaťtri rokov. Bola mladá a krásna. Keď sme povyrástli a s nami niekde cestovala autobusom, ľudia, ktorí nás nepoznali, neverili, že je našou matkou, pokladali ju za našu staršiu sestru. A on nás musel opustiť. Nechcel. Musel. Doniesol si z vojny pamiatku – pľúcnu tuberkulózu, preto ležal v osobitnej izbe, aby nás nenakazil. Vedel o svojej chorobe. Mal „svoje“ riady, viditeľne odlišné od iných, z ktorých nikto nesmel piť ani jesť a matka ich musela osobitne umývať.

Vtedy, keď „zaspal“ bolo u nás veľa ľudí. Známych aj neznámych. Ženy kľáčali na „podstení“, modlili sa a spievali. Zbožné piesne. Ako na svadbe. Každý ma oslovoval, stískal a hladil. Každý bol ku mne milý a dobrý. Všetko bolo také nové, tajomné. Otcovi doniesli „novú posteľ“ akú som ešte nevidela. Dali mu do nej novú čipkovanú plachtu, obliekli mu oblek. Aj mňa obliekli do nových pekných šiat. Cítila som sa v nich ako motýľ, ktorého som naháňala po lúke, keď otec kosieval ako cestár „garády“ aj lúky okolo domu. Posadili ma na voz k nemu, do dediny to boli štyri kilometre. Otec bol obložený vencami a kvetmi, pre ktoré som ho nevidela. Cítila som sa vznešene ako nevesta. Každé malé dievča sa chce vydať za svojho otca. Ani ja som nebola iná. Tešila som sa, že som pri ňom, a že je okolo nás toľko kvetov, ktoré ma učil poznávať a milovať, keď som sa okolo neho motala pri kosení trávy. Aj záhrady a lúky boli plné kvetov.

Bol máj...

Až keď zavreli tú jeho „posteľ“, spustili ho do zeme a hádzaná hlina začala padať na truhlu, kričala som: „Chcem ísť s ním!“ Matka omdlela a ktosi kričal: „To dieťa sem nepatrí. Odneste ho!“ A potom som už nič nevidela, ani o ňom nepočula. A bola som dobrá. Poslúchala som mamu a bola som ticho, aby som ocka nezobudila, aby sa mi vrátil. Aj keď som ho nevidela, stále som verila, že príde, že ma znovu zoberie na ruky a zaspieva pieseň.

Vyrástla som na inej piesni, na smutnej piesni svojej matky: „...čo kropíš tými slzami moje svetlé vlasy, či vari visia nad nami, mamičko, zlé časy... Pritisnúc k srdcu vrele mu mať svoj púčok ružový a ústa k čielku bielemu, dcéruške takto hovorí: Tvoj otec nechce z hrobu vstať spod zelenej trávy a nevie – nevie tvoja mať, čo svet s tebou spraví. Svet má zbroje, tys bez zbroya, svet je veľký, tys malá a nevie, nevie tvoja mať, pre koho ťa chovala...“

A ja som si neskôr spievala svoju nostalgickú „hymnu“: „Povedz

mi otec, ty predsa všetko vieš a poznáš, povedz mi otec ako vyzerá čas.“ /Beláková/. A neskôr už iba kričala: „Zastavte vojnu! Zastavte vojnu, aby deťom neumierali ockovia a mamy! Zastavte vojnu, aby ste deťom nebrali budúcnosť!!!“ Potrebujú aj otcov nielen mamu. Keď sme chodili k starým rodičom lesom, matka kľakala na hrob nemeckého vojaka, ktorého zabili tí druhí. Modlila sa a prosila: „Zastavte vojnu.“ Bol to jeden z tých, ktorých museli prestravovať na gazdovstve, keď tiahla okolo fronta. Oficier, vrela: „Bol to človek. Možno mal doma dieťa, ženu. Do vojny možno nechcel, musel...A teraz tu leží, rodina ani nevie kde. Varila som im, keď som teba nosila – nikdy mi nedovolil nosiť vodu vo vedre – vždy poslal vojaka. Z toho, čo som navarila, som najskôr musela jesť ja...Bola to poistka, aby sme ich fašistov neotrúvali. Plakala pred krížom na hrobe nemeckého vojaka bez mena. Vojna je zlá. Nezabudnite na to...Nedopustite to.“ Ona už leží v hrobe a ja plním jej odkaz.

Ponúkam nostalgickú spomienku svojho detstva všetkým tým, ktorí majú svojich rodičov – aby si ich vážili a ľúbili, kým ich majú. Nech sa denne modlia Rúfusovu Modlitbu za rodičov, nech ju naučia aj svoje deti a vnúčence. Nech plnia odkaz obetí vojny, či už priamych alebo dôsledkov: Zastavte vojnu. Aj tá modlitba je odkazom. Zastavte vojnu! Zastavme vojnu. Odkazom všetkým bez ohľadu na farbu pleti, národnosť, politickú príslušnosť, náboženské vyznanie.

Pane, ktorý si na nebi,
zachovaj všetkým deťom mamy.
Nech ako cesto na chlebič
im rastú pod rukami.

Podaruj deťom otecka
na každý deň,
nie iba včera.
Bez otecka je ovečka
zatúlaná a bez pastiera.

Zachovaj nám ich obidvoch,
veď dve ruky od teba máme.
Dve rúčky deťom stvoril Boh:
pre ocka jednu,
druhú mame. (Milan Rúfus)

Viera Bystrianska (Detva)

SLNEČNÝ DRAK

Tam, kde sa slnko ukladalo k spánku do vôd nádherného jazera a cvrčky o dušu húdli svoju večernú pieseň, tam, kde jeden deň bol pekný a ďalší ešte krajší, stál zámok a vôkol neho sa rozprestieralo kráľovstvo.

Ťažko by ste na svete našli šťastnejších ľudí, ako tých, čo žili tu. Ale ten, čo by podľa všetkého mal byť najšťastnejší, bol zo dňa na deň zamyslenejší a smutnejší.

Mladý princ, ktorý vládol tejto utešenej krajine, prišiel pred pár rokmi o obidvoch rodičov, ktorých skosila zákerná choroba. Bol to jeho otec, čo dokázal urobiť z tejto krajiny raj na zemi, naučil ľudí poctivo pracovať, vážiť si jeden druhého, ale aj sa zabávať a oddychovať.

Spočiatku bol rád, že sa môže venovať poľovačkám, rybačkám, plesom a hostinám, ale postupom času si začal pripadať zbytočný. Aj on chcel dokázať niečo výnimočné, aby ľudia na neho spomínali s úctou a nie len ako na panovníka ktorý ťažil z múdrosti predchádzajúceho kráľa. Vtedy ani netušil, ako blízko je deň, ktorý navždy zmení jeho život a podrobí ho skúške statočnosti a odvahy.

Raz ,večer, vyšiel na nádvorie, aby sa dostal medzi ľudí a prišiel na iné myšlienky, lebo opäť na neho doľahla zlá nálada. Po chvíli zbadal, že nie je nič v poriadku. Služobníctvo nervózne pobehovalo po dvore a vzrušene sa o niečom rozprávalo. Podišiel k dvornému šašovi a spýtal sa ho, čo sa deje.

„Ach, milý princ! Ty si ešte nepočul o pútnikovi, ktorý sa tu zastavil na úteku zo susedného kráľovstva? Ani to, aké hrozné veci sa tam dejú? Princ nechápavo pokrútil hlavou a prikázal, aby ho našiel a doviedol za ním na zámok.

Netrvalo dlho a pútnik stál pred princom, ktorý sedel na kráľovskom stolci a s napätím očakával, čo sa stalo u jeho susedov. Nemým posunkom mu naznačil, aby rozprával.

„Drahý princ, veľké nešťastie postretlo našu krajinu. Asi pred rokom priletel k nám, nevedno odkiaľ, obrovský drak a usídlil sa v jaskyni vysoko v horách, aby videl na celé kráľovstvo. Rozkázal, že ho nik nesmie opustiť a každý týždeň musí prísť k nemu na „návštevu“ jeden z poddaných. Samozrejme že sa z tejto návštevy ešte nikto nevrátil, a nie je ťažké si

domyslieť, čo sa so všetkými stalo. Ja som prvý, komu sa podarilo odtiaľ ujsť. Pri brieždení som vídaval krdeľ netopierov, ako miznú v tmavej diere neďaleko od môjho domu. Bola to stará banská chodba, v ktorej už dávnejšie zahynulo veľa kopáčov uhlia a občas sa z nej ozývali divné zvuky. Ľudia verili, že sú to hlasy mŕtvych a nikto sa tam neodvážil vstúpiť. Bolo čudné, že vždy vlietali dnu, ale nikdy nie von. To mi vnuklo myšlienku, že musí z nej existovať aj východ. Nemalo význam váhať, a tak som pred tromi dňami nasledoval netopiere, rozhodnutý radšej zomrieť pod zemou, ako sa dostať do dračích pazúrov. Tí ma neomylnne viedli tmavou chodbou, ale vo chvíli, keď už bolo cítiť závan čerstvého vzduchu, narazil som na zával a nedalo sa ísť ďalej. Netopiere ľahko preleteli škárami vysoko nado mnou. Neviem ako dlho som odhadzoval kamene a zeminu holými rukami. Fakľa už dohárala, keď som konečne prebúral dostatočne veľký otvor na cestu von. Našťastie chodba vyústila už na území tvojho kráľovstva.“

Pútnik sa na chvíľu odmlčal, ale bolo vidieť, že ešte nepovedal všetko. Akoby naberal sily dokončiť toto desivé svedectvo. Princ na neho povzbudivo kývol, aby pokračoval. Ten sa zhlboka nadýchol a len sťažka vyriekol:

„To najhoršie som si nechal nakoniec. Náš kráľ dal tajne zhromaždiť svojich najlepších bojovníkov, aby sa pokúsili draka zabiť. Ten ich však jediným výdychom ohňa spálil na uhoľ. Strašne sa nahneval a odkázal kráľovi, že za trest musí prísť o mesiac k nemu na návštevu princezná.“

Po týchto slovách nastalo hrobové ticho a princ nevedel či je to skutočnosť, alebo sa mu to iba sníva. Jasne si uvedomoval, čo sa stane, keď drak zničí susedné kráľovstvo. Určite ich čaká rovnaký osud. Dlho nerozmýšľal. Zobral kráľovský meč, ktorý sa dedil z pokolenia na pokolenie a vykročil k susedom tou istou cestou, ktorou prišiel človek z tejto nešťastnej krajiny.

Dostal sa k nim pomerne ľahko, lebo zával bol už odstránený, ale pri východe z chodby, len o vlások unikal smrti. Drak si musel všimnúť starú baňu, ktorou sa dalo z kráľovstva uniknúť a rozhodol sa ju zničiť obrovskými dlabami práve vo chvíli, keď z nej princ vychádzal. Veľké šťastie že ho nezbadal! Určite by bol zahynul skôr, ako by stihol niečo urobiť.

Schovaný pod veľkým stromom, so širokou korunou, hľadel na obludu a pochopil, že rozprávky o statočných princoch čo stínali drakom hlavy, boli vymyslené. Veď len dosiahnuť na ňu, bolo nemožné. Cítil sa taký bezmocný a maličký, v porovnaní s touto ozrutou, až mu bolo z toho do plaču, najmä keď si uvedomil, že jeho plán ujsť s princeznou cez banskú chodbu, je nenávratne preč a iná cesta, bez toho aby ich drak uvidel, neexistuje.

Len čo tma zahalila celý kraj, pobral sa za svetlami pochodní, ktoré horeli na strážnej veži kráľovského hradu. Keď tam došiel, hneď poprosil, aby ho zaviedli ku kráľovi. Ten, keď ho uvidel, neveril vlastným očiam.

„Človeče, ako si sa sem dostal? Ver mi, nezvolil si si dobrý čas na návštevu, lebo sem sa dá prísť, ale odísť nie. Princ mu povedal kto je, aj ako sa dostal do ich kráľovstva. Kráľ sa na chvíľu potešil, ale vzápätí posmutnel. „Veľmi dobre si pamätám na tvojho otca. Bol to najstatočnejší človek, akého som kedy stretol. Vďačím mu za veľa. Bez jeho pomoci by sme neboli porazili

nepriateľské vojská, ktoré si chceli podmaniť naše kráľovstvo. Kvôli nám nasadzoval život, aby potlačil násilie, ktoré z hĺbky duše nenávidel. A ja sa mu teraz odvdáčim tak“, bedákal kráľ,“ že nielen moja dcéra skončí v dračích pazúroch, ale aj jeho syn a ja nedokážem proti tomu nič urobiť!“

„Nezúfajte,“ upokojoval ho mladík. Spomínam si, ako otec hovorieval: Nie je na svete prekážka, ktorá sa nedá prekonať. Chce to len chladnú hlavu a statočné srdce.“

„Máš pravdu, nariekanie nám nepomôže. Podť, predstavím ťa mojej dcére. Je presne taká ako ty. Hoci ju čaká najťažšia chvíľa v živote, tvári sa, akoby sa nič nedialo, len aby mi nespôsobila bolesť.“

Keď vošli do izby princeznej, skoro onemel od úžasu. Uvidel dievčinu krásnu ako vílu po kúpeli v rannej rose, so zlatými vlasmi čo jej pozvoľna padali s ľahkosťou pavučiny babieho leta až na útle boky, s tvárou stvorenou snád' z puku krehkej ruže, ozdobenej nádhernými belasými očami, jasnými a žiarivými, v ktorých si určite svetlušky rozsviecovali svoje lampášiky skôr, ako sa vydali v ústrety tme. Pod štíhlym nosom sa vinuli ústa s krivkou nehy, márne sa snažiac ukryť perleťové zuby, vykukujúce pomedzi malinové pery a strácajúce sa v kútikoch ako biele nekonečno. Neznáma sila mu stlačila srdce, a len s námahou vyriekol: „Keď si dal Boh toľko námahy, aby stvoril niečo také krásne, určite nedopustí, aby jeho úsilie vyšlo nazmar.“ Tá neznáma sila sa volala láska, cit, ktorý dovtedy nepoznal. Zdalo sa, že princezná je na tom rovnako, lebo pri pohľade na princa len ťažko tíšila rozbúchané srdiečko. Začala sa odveká hra prírody so slabým ľudským pokolením, pred ktorou niet úniku.

Kráľ jej predstavil mladého muža a nezabudol povedať, že je synom jeho najlepšieho priateľa, ktorý bohužiaľ už nežije.

„Milý princ,“ ozvala sa princezná, „O tvojom otcovi som počula len samú chválu, a viem, že aj ty si určite smelý mládenec, ale v tejto chvíli sa nesmieš zachovať nerozvážne. Ja sa smrti nebojím a bolo by zbytočné, aby si zahynul aj ty. Radšej pomôž môjmu otcovi, keď tu nebudem, lebo o neho mám väčší strach ako o seba.“

Princ nevychádzal z údivu nad statočnosťou tohoto nežného stvorenia. „Krásna princezná, zaslúžiš si, aby ťa ľud miloval za tvoje hrdinstvo, ale sama musíš vedieť, že tvoja obeť nebude posledná, a že budú nasledovať ďalší a ďalší nešťastníci, ktorých stihne ten istý osud. Musíme sa pokúsiť niečo urobiť. Určite má aj drak nejakú slabinu. Neviete o niekom, kto by nám vedel poradiť?“ opýtal sa princ a pozrel na kráľa.

Ten sa zamyslel, po chvíli akoby si na niečo spomenul a povedal: „Vieš, stretnutie s drakom nikto neprežil, ale raz jeden drevorubač spomínal, že keď oddychoval po ťažkej práci v lese, zdalo sa mu, že vidí v diaľke, na mieste kde sa nachádza dračia jaskyňa, nejakého človeka. Nikto mu

vtedy neveril, lebo každého kto sa len trochu priblížil k tomuto hroznému miestu, drak zabil.“

„Ocko, a nemohol nechať niekoho žiť, aby mu slúžil?“ ozvala sa dievčina. Kráľ bezradne rozhodil rukami.

„Či je to tak alebo inak, je to naša jediná nádej, ako sa o ňom niečo dozvedieť,“ povedal princ a okamžite sa chcel vybrať k jaskyni.

„Už si zabudol, čo hovoril tvoj otec, že musíš všetko robiť s chladnou hlavou? Najskôr sa dobre vyspi. Zajtra počkáme do večera, lebo cez deň sa k nemu aj tak nedostaneš. Už z diaľky by vychrlil na teba oheň a zhorel by si ako suché lístie. V noci určite spí, a to je asi jediná možnosť, ako sa k nemu nepozorovane dostať,“ radil mu kráľ.

Princ poslúchol a po výdatnom spánku netrpezlivo čakal na zotmenie. Keď odchádzal, prišla za ním princezná, aby sa rozlúčila a popriala mu šťastný návrat. „Neviem, ako ti mám pomôcť, tak si zober aspoň pramienok mojich vlasov, ktorý ti pripomenie, že na teba myslím a mám ťa veľmi rada.“ Mladík od šťastia ani nedýchal. Nežne ju objal a vydal sa na cestu.

Najskôr musel prejsť cez hustý les, ktorý sa rozprestieral pod vysokou skalou, v ktorej bola dračia jaskyňa. Nevidel ani na krok, narážal do stromov, padal, znovu sa zdvíhal, až sa mu podarilo predrť tmavou húštinou. Keď dorazil ku skalám, bolo to ešte horšie. Ostré hrany mu neúprosne zraňovali nohy, a len spomienka na krásnu princeznú ho hnala vpred. Keď už bol na konci so silami, zdalo sa mu, že neďaleko pred sebou vidí obrysy malej chatrče. A naozaj! Po chvíli stál pred jej dverami a rozmyšľal, čo ďalej. Zrazu sa dvere otvorili a začul tichý hlas: „Človeče nešťastný, čo tu robíš! Vari ťa život omrzelo? Pod' rýchlo dnu!“

Princ vošiel do domčeka. Bol bez okien a v strede miestnosti horel malý ohník. Až teraz si obzrel svojho hostiteľa. Starcovi určite nechýbalo veľa do sto rokov. Tvár mal zbrázdenu hlbokými vráskami a dlhé šedivé vlasy neposlušne rozhádzané po pleciach.

„Veľa rokov čakám, aby som sa s niekym porozprával a teraz, keď konečne prišla tá chvíľa, neviem či mám plakať, alebo sa smiať, lebo ak niečo nevymyslím, zajtrašie ráno neprežiješ.“

Keď mu princ povedal, že prišiel zabiť draka, aby zachránil princeznú a kráľovstvo, stariec sa len smutne zasmial. „Hádam len nie s týmto,“ a ukázal na jeho meč. „Tým ho môžeš len tak poškrabať na nohe, keď ho zasvrbí. Ver, normálny smrteľník nemá proti nemu ani najmenšiu šancu. Drak ma vláči so sebou už dlhé roky a videl som zomrieť veľa odvážnych ľudí. Nikto sa k nemu ani len nepriblížil. Dokáže vydýchnuť oheň takou silou, že široko ďaleko ľahne popolom všetko, čo mu stojí v ceste. Tajne sa k nemu nedostaneš, lebo človečinu zacíti na kilometer, takže, ak ti je život milý, choď tam, odkiaľ si prišiel, kým spí, lebo ráno bude neskoro. Mňa necháva nažive len preto, že mu každý večer čistím a ostrím pazúry.“

„Prosím ťa, nikto nepozná draka lepšie ako ty. Nespomenieš si na niečo

zvláštne, čo si možno nevieš ani vysvetliť? Musí mať predsa nejakú slabú stránku, ktorá by sa dala využiť.“

Starec sa zamyslel, a potom váhavo povedal: „No, niečo divné je, ale neviem, či to má nejaký význam.“

„Len pokračuj!“ posmelil ho princ.

„Drak celý deň lieta a chrli oheň, ako zmyslov zbavený, ale večer keď mu očistím pazúry a zapadne slnko, ako by zneistel a ponáhl'a sa spať. Neostane však v jaskyni, kde sa zdržiava cez deň, ale stratí sa vysoko v komíne, ktorý z nej vedie nevedno kam. Taktiež som si všimol, že po západe slnka nevyšla z neho nikdy ani iskrička. Ba dokonca vždy keď bolo pod mrakom, tak z komína vôbec nevyliezol.“

„To je naozaj divné,“ precedil mládenec medzi zuby, „Musím to vidieť na vlastné oči, aby som vedel čo ďalej. Skús urobiť niečo, aby som tu mohol zostať, aj keby ma to malo stáť život!“

„Ako chceš, nezaručujem však, že zajtrašok prežiješ. Teraz choď spať. Ja porozmýšľam, ako draka oklamať.“ Starček začal uvažovať, čo povie ráno drakovi a princ, unavený po ťažkej ceste o chvíľu zaspal.

Na nasledujúce ráno však v živote nezabudne. Ohlušujúci rev ho vytrhol zo sna, a keď vybehol z chatrče, obrovská ohnivá žiara sa prehnala nad ním ako veterná smršť.

„Hej, starý, cítim novú človečinu!“ zaburácala obluda. „Okamžite poďte sem, zdá sa, že budem mať výborné raňajky!“

Starec schoval princa za chrbát a predstúpil pred draka. „Dobré ráno, najsilnejší vládca na tejto zemi. Viem, že ti nesmiem odporovať, ale asi by bola veľká chyba zožrať tohto mladíka.“

„A to už prečo?“ zahučal. „Rýchlo hovor, lebo som hladný!“

„Môj pán, poďívaj sa na mňa. Som starý a dlho tu už nebudem. Kto sa bude potom starať o tvoje pazúry, kto ich bude čistiť a brúsiť, keď zomriem? Preto som doviedol šikovného chlapca, ktorého to naučím, aby ti mohol potom slúžiť.“ Starec vedel, ako na draka. Pazúry, jeho pýcha a ďalšia hrozná zbraň, by mali byť neošetrené a tupé? To by nikdy nedopustil!

„Dobre, tak to s ním skúsím! Ak však nebudem spokojný, zožeriem ho na večeru!“ Po týchto slovách ešte raz divo zareval a odletel.

„Teraz máme až do večera pokoj,“ povedal starec. „Ak chceš, môžeš si prezrieť jaskyňu.“

Princ súhlasne prikývol a vošli dnu. Jeho obavy sa naplnili. Komín bol veľmi vysoko a steny, ktoré k nemu viedli, boli hladké ako sklo. „Tak predsa sa niečoho bojí!“ uvažoval v duchu. „Tie steny sú určite jeho robota. Ostrými pazúrami ich dokonale vyhladil, aby sa v noci k nemu nikto nedostal.“ Ako tam bezmocne stál, zacítil smerom od komína slabý závan vzduchu. „Cítiš to, čo ja?“ obrátil sa na starca.

„Áno! Je tu prievan!“

„To znamená, že komín nekončí v skale, ale niekde na povrchu!“ Mladík ožil, akoby ho pokropili živou vodou. „Drahý starček. Toto je naša posledná šanca. Mal si pravdu, že s mojím mečom nemám najmenšiu šancu. Ale iba

vtedy, keď stojím pri ňom na zemi. Má obrovské telo pokryté pancierom, takže jediným miestom, kde mu môžem ublížiť je hlava, ktorá je oproti telu dosť malá. Drak to dobre vie, a preto všetkých usmrcuje výdychom pekelného ohňa z výšky, alebo ostrými pazúrami. Ak je tvoje podozrenie správne, že stráca silu so západom slnka a ukrýva sa do komína jaskyne, musí ráno hlavu vystrčiť, aby videl, či už vyšlo. Keď nájdeme otvor, stačí tam počkať a vraziť mu do nej meč! Nestrácajme čas a poďme ho hľadať.“

Niekoľko hodín márne obchádzali jaskyňu zo všetkých strán, ale diera nikde. Unavení si ľahli do trávy a dívali sa na belasé nebo, akoby Boha prosili o pomoc. Princov pohľad zabľúdil na vrchol skaly, a vtom sa mu zazdalo, že tesne pod vrcholom sa niečo černie. „Je to možné?!“ zvolal. Tak vysoko otvor nehľadali, veď to bolo stovky metrov nad jaskyňou. A predsa tam bol! „Dnes v noci sa schovám v skalách oproti, aby som sa presvedčil, že to, čo si myslíme, je pravda.“

Drak sa vrátil v dobrej nálade. Krvavá papuľa svedčila o tom, že sa mu na love darilo. Spokojne si odgrgol, oprel sa o stenu a vystrčil nohu, čo bolo znamením, že začína čistenie pazúrov. Boli neskutočne veľké. Len s pomocou krompáča a lopaty sa im podarilo vyhádzat' všetku špinu a kamene. Potom chcel stariec začať brúsenie, ale drak zaburácal: „Nie ty! On! Nech ukáže, čo vie!“

Princ bol majstrom v ostrení mečov, nikto v jeho krajine to nedokázal lepšie. Bez váhania sa dal do roboty. Keď skončil, drak vyšiel pred jaskyňu a celou silou zaťal pazúry do skaly veľkej ako dom. Tá sa v momente rozletela na tisíce kúskov. Neveriacky pozrel na mladíka a zagrúľil: „Zdá sa, že ostaneš nažive. Tak dobre naostrené som ich ešte nemal.“ Potom, akoby sa zľakol, zvrtol hlavu smerom k zapadajúcemu slnku a rýchlo zaliezol dnu. Keď vošli za ním, nebolo po drakovi ani stopy. „Starček, určite si mal pravdu. Tma je jeho nepriateľ.“ Chvíľu počkali, a potom sa princ vybral hľadať úkryt, z ktorého by mal dobrý výhľad na otvor komína. Obloha bola jasná, svietil mesiac, takže bez námahy si našiel vhodné miesto. Rozhodol sa, že nebude vôbec spať, aby nič nepremeškal.

To čo sa udialo s prvým lúčom slnka, mu doslova vyrazilo dych. Drakova hlava vystrelila z diery rýchlejšie ako šíp, a takmer súčasne mu z papule vyšľahol obrovský plameň ako pri výbuchu sopky.

„To je koniec!“ vydralo sa mu z pľúc. Uvedomil si, že keby bol teraz v blízkosti otvoru, už by nežil. Nebolo možné, za taký okamžik zasadiť drakovi smrteľný úder a jeho nádej na záchranu princeznej dohárala spolu s okolitou krajinou. Nešťastný mladík! Princeznej ostávali posledné dva dni života, a on, ktorý ju mal zachrániť, kľáčal medzi skalami pri starcových nohách a usedavo plakal. Večer, po ťažkej práci a prebdeť noci, bol už na smrť unavený a spánok milosrdne ukončil jeho najhorší deň v živote.

„Syn môj! Vieš, že sa na teba trochu hnevám? Celý čas si si na mňa, matku, ani nespomenul. Prečo vy, chlapi, chcete vyhrať každý boj hrubou silou. Aj ženy vyhrali veľké bitky, ale na rozdiel od vás použili dôvtip a um.

Nemôžem sa ďalej dívať, ako sa trápiš, tak ti poradím. Zajtra v noci musíš počkať, kým

To však bolo všetko, čo si pamätal, keď sa ráno zobudil. Celý deň chodil ako bez duše a nie a nie prísť na to, čo mu kráľovná poradila. Starček, ktorý ho celý čas pozoroval, len krútil hlavou a myslel si, že sa zbláznil. Večer, keď skončili odpornú prácu s dračími pazúrami, ktoré mali na druhý deň roztrhať najväčšiu krásu na svete, bol princ na pokraji zrútenia. Sadol si na plochý kameň, ktorý bol ešte vyhriaty od teplých lúčov slnka a zadíval sa na obzor, spoza ktorého vychádzal mesiac. Mladíkom v tej chvíli prebehla divná triaška, potom vyskočil, vletel do chatrče a kričal: „Mesiac, áno mesiac, ďakujem mamička, ďakujem!“ Chudák starec s vygúlenými očami hľadel na neho. Princ ho zdrapol za rukáv a ťahal za sebou. „Poď, teraz voľačo zažiješ! To musíš vidieť! Buď zahyniem ja, alebo najväčší netvor, akého táto zem nosila!“ Doviedol ho, či skôr dovliekol na miesto, odkiaľ pozoroval dieru z jaskyne, a on pokračoval na vrchol skaly, kde ústila. Keď sa dostal hore, s uspokojením zistil, že má ešte trochu času, aby nabral nových síl.

Blížil sa okamžik pravdy. Stál pevne na vrchole skaly, meč uchopil do pravej ruky a pozorne sledoval mesiac, kedy sa ocitne presne oproti otvoru, ktorý mal tesne pod nohami. Keď sa tak stalo, niečo ľahučké vypustil z ľavej ruky a jeho, alebo drakova smrť sa začala vznášať v poverí. Jemné zlaté vlasy princeznej sa zrazili s mesačným svitom a vyslali do komína žiarivý lúč. Okamžite sa z jaskyne vyrútila drakova hlava a Slnko nikde! Od prekvapenia sa na okamžik ani nepohla. Presne na to princ čakal. Čo zbadal netvor naposledy, bola čepeľ meča, ktorá mu prenikla do hlavy cez mútne oko ako nôž maslom. Hrozný rev sa rozliehal z komína do širokého okolia, keď drak padal do hĺbočiny a neľútostný dopad urýchlil jeho biedny koniec.

Ukázalo sa, že len slnečné lúče zapalovali drakov oheň a rada od kráľovnej bola dôkazom, že rozum môže zvíťaziť nad hrubou silou.

Keď sa rozniesla správa, že drak je mŕtvy, vlna radosti zaplavila celé kráľovstvo a princ s princeznou začali hádať, aké dostanú svadobné dary. Márne - neuhádli!

Milan Marko (Prievídza)

MARTIN ŽIVOT

Už roky si utužujem kondíciu chôdzou a behom. Z prírody prídem vždy príjemne unavená, ale šťastná. Starosti a zlé myšlienky sú preč, poznám všetky cesty a chodníčky v okolí. Veď som ich zdolala hádam tisíckrát. Poznám ľudí, ktorí prepadli tiež tomuto koníčku a pri stretnutí sa pozdravíme a usmejeme. Keď som sa však dnes zdravo unavená postavila pod tečúcu sprchu, nemohla som sa zbaviť čudného pocitu. Voda mi stekala ešte stále po štíhlom tele. Hlava pracovala na plné obrátky. Kto to bol, koho som to dnes pri behu stretla? Zanedbaná žena asi v mojom veku, koho mi pripomínala? Kto si, keď si mi skrížila moje cesty? Tie jej oči odkiaľ ich poznám? Myšlienka mi vírila v hlave. Asi som ju kedysi v živote stretla. Večer som nemohla zaspať. Tie oči, komu patria? Neprišla som na to.

Ráno som mala riadny zhon. Pracujem, hoci som na dôchodku. Aj budík si nadstavím skôr, ale aj tak stíham len – len. Už mi dlhšie trvá nahodiť si „fasádu“ na tvár, nech som krajšia. Zvlášť po takej nepokojnej noci. Prvá myšlienka ráno bola, čiže boli oči tej neznámej ženy.

Milujem svoju prácu a tak mi vždy pracovný deň ubehne ako voda. Už som sa tešila na stretnutie s priateľkou Zitkou v malej kaviarničke. Kavičkovali sme aspoň ráz do týždňa. Rozoberali sme ako že dôležité babské veci, spomienky, zážitky, módu. Téma choroby sme sa snažili vždy vyhnúť. Keď som vošla do kaviarne priateľka Zitka, už sedela pri malom stolíku, kývala na mňa. Kde si tak dlho, opýtala sa ma. Nuž moja drahá, ja ešte pracujem, odpovedal som. Veď ja len tak žartujem, rada na teba počkám, usmiala sa zmierlivo. Káva bola vynikajúca, sladká aj horká ako život.

No, čo máš nové? Začala Zitka debatu. Predstav si záhadu, odpovedala som stručne. Tvárila som sa tajomne. Nenaťahuj ma, ako gumu na trenkách hundrala Zitka. Stretla som dnes na prechádzke tajomnú ženu. No ešte, že nie muža, zachichotala sa Zitka. Čo je na tom záhadné? Ani neviem ale mám taký čudný pocit. Jej oči mi boli známe aj keď teraz smutné. Pamätám si ich keď boli ešte veselé. Kde sa vzali na mojej obľúbenej cestičke. Nerieš to, možno ju už nikdy nestretneš, ukončila reč Zitka. Posedeli sme ešte asi hodinu a rozišli sa pred kaviarňou. Ahoj, pozdravila sa Zitka a poslala veselo vzdušný bozk na rozlúčku. Po príchode domov

som sa začítala do časopisu, ale nemohla som sa sústrediť. Aj tak píšu samé „ zaujímavosti“ akú a za koľko si ktorá celebrita kúpila kabelku, kde bola na dovolenke, či skráslení znechutená som časopis odložila. Obliekla som sa do športového, vlasy zapla do gumičky a vyrazila von. Dnes si dám beh rozhodla som sa. Smer cesta, na ktorej som stretla záhadnú ženu. Udala som si svoje tempo a snažila sa správne dýchať. Predbehol ma mladý párik. Športu zdar, pozdravili, keď prebehli okolo mňa. Potom som ju zbadala, neznámu ženu, ktorá kráčala oproti mne. Ťažko, akoby ťahala nejaké bremeno. V ruke mala igelitku. Oblečené nohavice – tesilky, ktoré pamätali zlaté časy socializmu. Vetrovka strihu „ maco“ jej bola veľká, bola v nej utopená. Spomalila som. Oči sa nám stretli. Nemohla som v sebe prekonať zvedavosť, tajomstvo, čo ma k nej lákalo, zožieralo. Aj keď ozaj zvonku príťažlivá nebola, viac odpudivá, niečo ma prinútilo zastať. Stojím ako zhypnotizovaná. Stojím a dívam sa do jej očí. Nie na tvár plnú vrások, ale do vyhasnutých očí. Nepoznáme sa náhodou, dostala som zo seba. Trhlo ňou a zahanbene sa trochu otočila. A vtedy ma osvietilo. Ty si Marta, moja spolužiačka zo strednej školy. Nikdy som ju od školy nevidela. Nebola ani ráz na pomaturitnom stretnutí. Žiadna spolužiačka o Marte nič nevedela. Na školu sme chodili dievčatá z rôznych kútov Slovenska, ale aj tak sa nás na stretávkach zišlo veľa. Bolo vždy veselo. Najprv sme spomínali ako sme sa vydali, potom koľko máme detí a napokon sme sa chválili koľko máme vnúčat. Stalo sa že niektoré spolužiačky odišli navždy. Raz niektorá spomenula Martu, vraj nedopadla dobre a sedela aj v base. Viac nevedela. Videla som na Marte, že aj ona má spoznala. Áno si to ty Marta, musíš si ma pamätať. Bola si u nás na prázdninách. Vtedy sme boli mladé, pekné a bláznivé. Páčila si sa aj mojím rodičom. Pustili nás na tanečnú zábavu. Ako sa máš? Položila som jej otázku. Otázka bola hlúpa, lebo bolo zjavné, že sa dobre nemala. Čakala som či niečo povie, dlho bola ticho. Zrazu povedala, to je na dlhé rozprávanie a ty iste nemáš čas na mňa. Na mňa už celé roky nikto nemá čas. Ja na teba mám čas, nemohla som ináč odpovedať. Chcem poznať tvoj osud.

Tak dobre pod' so mnou do môjho kráľovstva, ukázala Marta rukou. Z cestičky zabočila smerom k záhradkárskej osade. Kráčala pomalým krokom a ťažko odľukovala. Kdeže ja oproti nej, pomyslela som si, kráčam ako mladica. Tu je to, odľúkla a ukázala na malú záhradnú chatku. Nech sa páči. Si tu prvá návšteva.

Chatka mala jednu miestnosť celkom príjemne zariadenú. Bolo v nej všeličo, ale domáca pani si tu udržiavala poriadok. Bolo to jej skromné, ale čisté kráľovstvo. Pri káve sa mi bude lepšie rozprávať. Vodu na kávu dala variť na malú plynovú bombu. Cukor, mlieko? Nie ďakujem, odpovedala som. Nemohla som sa uvoľniť. Sedela som ako socha. Marta položila kávu na stôl a sadla si na zánovnú stoličku. Potom moja kedysi veselá, okatá spolužiačka začala rozprávať svoj životný príbeh.

Iste si pamätáš, že učenie mi v škole išlo dobre. Zmaturovala som ľavou zadnou. Miesto učiteľky som dostala v Materskej škole vo vedľajšej dedine.

Nemohla som sa dočkať septembra. Môj prvý školský rok. Materská škola bola staršia, ale bola v nej príjemná atmosféra.

Mala krásny školský dvor. Bola som nadšená z krdľa detí, ktoré som všeličomu naučila a mala som ich rada. Volala som ich moje deti. Vtedy som netušila čo ma tu čaká. Po nejakom čase sa začal okolo školského dvora pohybovať neznámy mladý muž. Usmial sa na mňa, sem tam zakýval. Tak som sa bláznivo do neho zamilovala. Žila som ako v čarovnej rozprávke. Bol skúsený a vedel ako ísť na hlúpe a zamilované dievčatá. Stále rozprával ako ma miluje, zbožňuje a vezme si ma za ženu. Bola som ako v tranze. Dostal ma. Po čase som zistila, že som tehotná. Nemohla som sa dočkať ako mu to poviem a on ma vezme do náručia. Nevzal, už nikdy. Viac som ho nevidela, vyparil sa, koniec. V tom čase som bývala s rodičmi. Boli sme veriaca rodina. Ako im to poviem? Vyhodia ma z domu. Zatajím to, nikomu to nepoviem. V tom čase som bola tenká ako prútik a bruško mi rástlo pomaly. Neskoršie som si ho maskovala. Nikto nič nevedel ani doma ani v škôlke. Mysleli si, že som konečne trošku pribrala. Netušila som čo urobím, ako keby som to dieťa nemala nikdy porodiť. V hlave mi stále hovorilo, nechaj si svoje tajomstvo. A potom prišiel ten deň, bola sobota. Dostala som bolesti. Pôrod prišiel o niečo skôr. Čo urobím, kam sa podejem. Za domom sme mali staré humno, rozbehla som sa tam. Lahla som si tam na slamu a vytlačila malého chlapčeka. Ako Ježiško. Zrazu začal plakať, aj keď maličký hlasno sa hlásil na svet. Neplač, nikto nesmie vedieť, že si tu. Tichučko šeptala som mu. Neprestával a ja som mu priložila ruku na ústa. Stíchol, viac nevydal žiadny zvuk. Dívala som sa s vytreštenými očami. Čo som to vykonala.

Dívala som sa na Martu. Ona pozerala ponad mňa, kdesi ďaleko. O chvíľu pokračovala. V humne ma našiel otec polomŕtvu. Dieťa mŕtve. Potom to už bolo ako zlý sen. Odsúdili ma za plánovanú vraždu. Dlho som sedela v ženskej base a trávila čas so ženami rôznych osudov. Bolo to hrozné. To by bolo ešte na iné dlhé rozprávanie. Keď ma pustili bola som troska.

Nikto do base za mnou nechodil. Nemala som kam ísť. Odišla som preč a hľadala si brigády. Striedala som miesta pobytu, robila som všetko a tajila som svoj bývalý život. Nikomu som sa nezdôverovala. Ty si prvá. Robiť sa mi chcelo, vždy som bola pracovitá. Bývala som skromne v rôznych ubytovniach. Odkladala som si každý zvyšný peniaz. Aj tak som peniaze nemala kde minúť. Roky ubiehali, ale to čo som dávno vykonala ma zožieralo stále. Som stará zatrpkla samotárka. Nedávno som našla inzerát. Jedna rodina predával záhradnú chatku. Hneď som sa rozhodla. Na staré kolena budem mať niečo svoje. Nebola drahá a ja už týždeň bývam v nej. Dôchodok mám malý, ale vyžijem. Pracujem na malej záhradke, počúvam vtákov, som tu aspoň troch šťastná.

Stíchla, odpila si z kávy a pozrela do mojich očí. Bože môj, dostala som zo seba chcela som vstať a odísť, ale nemohla som. Bola som ako prikovaná. Nebudem ťa súdiť Marta. Kto súdi, bude súdený. Natiahla som ku nej ruku

a potom som ju vzala do náručia. Najprv stála s rukami vedľa tela a potom prišlo uvoľnenie. Plakali sme spolu ticho, ale dlho do vyčerpania.

Po tomto stretnutí sa môj život navonok nezmenil. Práca, šport a kávička so Zitkou, len som si viac uvedomila, ako šťastne som žila a žijem. Pribudla však aj kávička s Martou. Často som vybehla hore kopčekom z mojej cestičky k Marte, čakala ma pred svojím kráľovstvom a chválila sa úrodou zo záhradky. Bolo vidieť, že ožila. Mala oblečené tričko plné kvetov. Kvetu mala vždy vo váze na stole v jej izbičke. Niekedy, keď som sa jej lepšie prizrela našla som v nej kúsok z mojej spolužiačky Marty.

Janka Šarayová (Chrenovec – Brusno)

Autori

DO 60 ROKOV

Poézia

KEBY SOM BOL PSÍKOM S BIELOU KOŽUŠINOU

Keby som bol psíkom s bielou kožušinou,
rád by som sa túlal zasneženou zimou.
Do mäkkého cesta vykrajoval koláče,
až pokým ich Perinbaba cukriť nezačne.

Malým tanečniciam by som ťapkal do rytmu,
nech aj ruky stromov bielym kvetom zakvitnú,
a slávnostný obrus poprikrýva strechy
ako mráz hladinu unavenej rieky.

Snehuliakom by som krátil dlhé nosy.
(Do školy si na desiatu vždy rád mrkvu nosím!)
Ak by bolo treba dákemu nos poškrabať,
bol by zo mňa, vskutku, ten najlepši kamarát.

Patril by som k vychýreným ihličkovým masérom.
Pazúriky by mi po boľavých chrbtoch tancovali veselo.
Tetovačka na želanie? Prosím! Nech sa páči!
Od rána by v rade stáli všetci snowmeňáci.

V zasneženej zime mával by som výhody.
Biela bielu predsa cez palubu nehodí.
Isto-iste by som tromfol ebenovú mačku,
parádnicu od susedov, pri hre na skrývačku.

Ponorený do chladivej periny
nedrkotal by som zubom jediným.
Kýchanie a kašeľ? Žiaden strach!
Bol by zo mňa psíček Eskimák!

Darina Milčová (Humenné)

VZDOR

Protesty mora
protesty zeme
radosť žiť
dopredu ženie
bezsenná niť
preplnených obzorov
rastlinám v odlive
bosé koreňky osvieži
horúce leto k oblohe beží
míľniky túžob
ukotvia slzy
všetko (ne)vypovedané
po čase mrzí.

Eva Gašparová (Zemianske Kostol'any)

ADAGIO

Vyprahnutá púšť,
stopy po oleji.
Zacvaknúť spúšť
a stratiť sa v aleji.

Veľké prázdno,
nekonečná pustatina.
Dopadnúť na dno,
osudná hodina.

Ostré ryhy,
slobodné javory.
Ľadovcové kryhy,
srdce ti zamorí.

Potlačiť smútok,
zaklamať do tváre.
Naplánovať protiútok,
vidieť slnko krvavé.

Ako sme sa ľúbili,
do rána, do noci.
Ako sme sa zranili,
bezradní, bez moci.

Obletiť svet,
okúsiť samotu.
Ponúknuť kvet
za prostú nahotu.

Vôňa tvojich pier,
bez rúška tajomna.
Vytúžený mier,
tiesňava tajomná.

Dopadnúť na dno
v osudnú hodinu.
Zacítiť veľké prázdno,
tajomnú pustatinu.

Ach, ako sme sa ľúbili,
vraveli slová dôvery.
Ach, ako sme sa zranili.
Tak verí, či neverí?

Ochutnať horkosť
nezrelých ruží.
Zažiť vypätosť,
plaviť sa po kaluži.

Koráby oblohy,
vráskavé ruky.
Pobaliť batohy,
a chvíľu zažívať muky.

Potom zahodiť city,
necítiť nič.
City a deficit,
to je klamlivý bič.

Vyprahnutá púšť,
stopy po oleji.
Zacvaknúť spúšť
a stratiť sa v aleji.

Klaudia Hanková (Prešov)

Autori

DO 60 ROKOV

Próza

VŠETKY MAKOVÉ POLIA V AFGANISTANE

Mal som zvláštny sen. V rukách mám flautu, ale ani za nič z nej nedokážem vylúdiť tón. Nadychujem sa z plných pľúc, no stále panuje len ticho. Zdá sa mi, že moja hlava červenie a čoskoro praskne, ale nástroj kategoricky odmieta obsah mojich pľúc prijať; nepovoľuje mu preniknúť svojim vnútrom. Neodrádza ma to. Stále dookola sa nadychujem. Začínam sa dusiť. Vzduch sa už nedostáva nie len do útrobov flauty, ale ani do mojich pľúc. Akoby som všetok vyfúkal. Panikárim. Prepadám sa do tmy a po drobnom šklbnutí telom otváram oči.

Hlaveň je časť zbrane, v ktorej sa energia premieňa na pohybovú energiu strely a ktorej súčasťou je nábojová komora. Vodiaca časť vývrtnu hlavne vedie strelu požadovaným smerom a spôsobom, než opustí zbraň a za pomoci drážok jej udeľuje rotáciu, čím zvyšuje presnosť. Nábojová komora je priestor v zadnej časti hlavne, tvarovo zodpovedajúci danému náboju; pri revolveroch je nábojovou komorou každý otvor valca. Valec sa vždy pred výstrelom pootočí tak, aby sa medzi hlavňou a bicie ústrojenstvo dostal ďalší náboj. Náboj je celok určený na vkladanie do palnej zbrane; skladajúci sa z nábojnice, zápalky alebo zápalkovej zložky, výmetovej náplne a strely. Po stlačení spúšte dopadá kohútik na zápalník, ktorý ďalej naráža na zápalku náboja a odpaľuje ho.

Teóriu by som mal zvládnuť. Pri dodržaní všetkých odporúčaných postupov a bezpečnostných opatrení, by zabiť sa nemalo byť žiadny problém. Hoci – čo sa technických záležitostí týka, v mojom živote takmer nikdy nič nefungovalo. Odkedy som vlastnil osobný počítač, celé roky sa na ňom nepretržite niečo kazilo. Na starom notebooku (trojročnom) sa pokazila

základná doska, väčšinu času som videl len čiernu obrazovku. Po jej oprave sa začali trhať pánty – výmena pántov notebooku stojí skoro toľko ako kúpa nového, takže som radšej zvolil druhú variantu. Na ňom v priebehu prvého polroka prestal fungovať ovládač pre wifi, neskôr sa pokazil bluetooth a krátko na to zvuk. Každá z tých vecí znamenala celé hodiny a dni googlenia, nadávania a obťažovania technicky zdatnejších známych. O tečúcom radiátore – aj po dvoch opravách, upchatej toalete, a tlačiarňi, na ktorej som niečo naposledy vytlačil pred piatimi rokmi a odvtedy vydáva len divný hrkotavý zvuk a odmieta prijať papier, ani nehovorím. Môj život je iba kronikou nefunkčných zariadení.

A ak mi niečo zaberá ešte viac voľného času ako riešenie týchto problémov, tak sú to nekončiace zubné zákroky. Minulý rok som bol u stomatologičky šesťnásťkrát! Išlo asi o päť kazov, ale všade sa najprv dáva vložka, niekedy až dvakrát, až potom plomba. Posledných päťkrát som sa nazdával, že som tam naposledy, ale vždy objavila ďalší problém v mojej ústnej dutine. Zakaždým – aj keď som vždy objednaný na presný čas – ma nechajú hodinu čakať na chodbe, a prinajmenšom jednu ďalšiu strávim v kresle so zaklonenou hlavou a odsávačkou v ústach, dívajúc sa na svetlo na strop. Následne mám zhruba desať dní opuchnuté a boľavé ďasná od vpichov injekcie s lokálnou anestéziou. Potom nasleduje ďalší termín.

Popíjam Hoegaarden a čítam Kierkegaarda. Z nejakého dôvodu mám rád slová s dvoma a po sebe. S dánskym filozofom si najlepšie rozumiem pri belgickom pive. Neskôr knihu púšťam a pridávam zvuk na stlmenej televíznej stanici. Beží dokument o japonských javoroch. Najlepšie sa im darí v mierne vápenatej pôde, bohatej na živiny a vlhkosť.

Ešte chvíľku sa snažím žiť normálne. V banke a sociálnej poisťovni podpisujem, čo podpísať treba. Vypĺňam, čo treba vyplniť pre správcu bytu a daňový úrad. Neustále je nutné niečo vypíňať a podpisovať. Smrť je omilostením pred byrokraciou.

Istý čas som pracoval v mestskej knižnici. To bolo – po krátkej brigáde na pozícii kurátora výstavy obrazov Neskorý stredovek a renesancia – tuším moje najlepšie zamestnanie. Hoci v konkurencii so slepačou farmou či open officom nadnárodnej korporácie nie je zložité zvíťaziť. Spravoval som regály medzi začiatočnými písmenami De a Hr v oddelení beletrie. Dni som trávil v rozmedzí troch pätnásťmetroých uličiek, do dvojmetrovej výšky zaplnených zväčša neznámymi a nečítanými autormi. Starnúce dámy,

zmietané prechodom alebo rozvodom (neraz oboma), mávali enormný záujem rozprávať sa a komentovať romány, ktoré dočítali. Vždy keď spustili, bezducho som pritakával a akonáhle urobili prvú väčšiu pauzu na nádych, vzdialil som sa. Pri tínedžerkách to bolo naopak. Spomínam si na jednu blondínu s okuliarmi s hrubým rámom, ktorá asi dvadsať minút bezradne hľadala v mojej uličke. Po celý čas som sa pohyboval v okruhu poldruha metra okolo nej, predstierajúc, že tam niečo robím. Ale neobrátila sa na mňa. Tieto dva momenty zarážajúco verne ilustrujú moje vzťahy so ženami.

Po knižnici prišla ešte zaujímavejšia ponuka. Práca kynologického figuranta je pre človeka, ktorému sa nechce žiť, ako stvorená. Ale objavuje v ňom pokrytca. Hoci ste celý navlečený v molitane, keď sa na vás vrhá to psisko ceriace zuby, keď čakáte, že sa vám zahryzne rovno do krčnej tepny, akoby sa zrazu vo vás ozýval pud života. Nechcete to tomu psovi dovoliť. Túžite mať nad svojou smrťou kontrolu, mať ju vo vlastných rukách. Psov som sa vždy trochu bál a vlčiakov obzvlášť. A najmä, v tej dobe som svoj skutok ešte stále prehodnocoval.

Čítam článok, či lepšie povedané iba nadpis (ako zvyčajne): Storočný Ind zabehol maratón. Ja nemám ani tridsať a aj do baru, vzdialeného necelý kilometer, si volávam taxík. Niekde inde som zas čítal, že ľudia, ktorí pravidelne behajú, žijú dlhšie – presne o ten čas, ktorý strávili behom.

Najviac heroínu v súčasnosti pochádza z afganských makových polí. Z maku sa vyrába ópium a to je pre produkciu heroínu kľúčové. Videl som to v dokumente National Geographic. Pred spaním si predstavujem tie siahodlhé lány ružových a fialových kvetov, jemne sa ohýbajúcich pred poryvmi jarného vánku. Iba pokoj, slnečné lúče a štebot vtákov. Aké vtáky vlastne žijú v Afganistane? Štebotajú podobne ako naše. Stále dokola – nekonečné a slnkom zaliate polia, bujnejšie všetkými odtieňmi karmínovej, staroružovej a purpurovej. Myslím tiež na zosušené makovice, ako som ich vídaval v detstve, v dedinskej letnej kuchyni starých rodičov. Ale aj na špinavú autobusovú zastávku a letmo pohodené striekačky na zašednutom trávniku medzi panelákmi. Veľké štvorcové pieskovisko, kde už nie je piesok, len štrk, ohorky – moria ohorkov a úlomky skla rôznych farieb. Zhora to celé musí vyzeráť ako vitrážové okno do beznádeje. A potom si – neviem prečo – predstavujem stredoveký obraz Danse Macabre, na ktorom veselo a družne tancujú kostlivci.

Znovu premýšľam o svojom živom sne s flautou. Načo mi bola? Možno som chcel byť kryšárom, túžiacim na okraj strmého brala odlákať potkany a deti z Hamelnu; a skočiť spolu s nimi.

Po revolver som musel cestovať do hlavného mesta. Autobusom, keďže vodičák som si nikdy neurobil. „Kúp si lístok online, to máš mega rýchle a praktické,“ hovorili mi. Dobre teda. Na webe dopravcu chvíľu tápam, no zakrátko nachádzam rezervačný systém s platbou. Skvelé. Vyberte spoj, vyberte typ lístka, zadajte počet, vyberte miesto, prejdite do košíka, zadajte mail pre odoslanie, zvolte spôsob platby, prejdite do platobnej brány, zadajte číslo karty, platnosť karty, trojmiestny kód zo zadnej strany, vyberte banku, prihláste sa, vyžiadajte si SMS kód pre autorizáciu platby, zadajte kód, zadajte heslo ku karte (pozor! to je niečo úplne iné ako PIN; desiatky minút po ňom pátram v neusporiadaných papieroch od banky) a heslo k internet bankingu. Aké jednoduché a praktické! Oveľa rýchlejšie ako povedať šoférovi: „jeden celý“.

Cestou späť ma kúsok od stanice zastavuje mladík, držiaci v rukách dosky s papiermi. Asi moja chyba, že chtiac-nechtiac s každým okoloidúcim nadvádzujem očný kontakt. Horlivo ma presviedča, že si nevyhnutne potrebujem sporiť v druhom pilieri. Nemyslím si.

„Pravdepodobne prvá maľba s motívom Tancov smrti sa objavila v dvadsiatych rokoch pätnásteho storočia na múre parížskeho Cintorína Neviniatok,“ zvykol som začínať svoj výklad počas práce v galérii. Cool názov pre cintorín. Škoda, že už neexistuje; ostatky tiel z neho boli premiestnené do katakomb a na jeho mieste vznikla tržnica.

Vystupujem z taxíka a vo vchode zakopávam na schodoch. Povrchným prístupom by sa to dalo pripísať štyrom dvojitém Jack Daniel´som, ktoré som v bare vypil, ale skutočnou príčinou je, že niekto znovu odmontoval žiarovku. Konzumenti pervitínu majú radi Edisona. Ale ja nikomu nič nevyčítam. Nie je azda jedinou skutočne slobodnou voľbou vybrať si spôsob vlastnej deštrukcie? Pre ujasnenie, ja som tomuto nikdy neprepadol; no dá sa povedať, že som to roky okolo seba vídal a stále vídam. Štvrt', kde

vyrastáte, si zvyčajne nevyberáte. Zvykol som si na ňu natoľko, že som tu ostal aj v dospelosti. Ceny nájomov sú priaznivé.

Nejedávam už veľa. Ak áno, tak v noci – pečená jelenia klobása, údený bravčový bok, krokety vo fritéze. Jedlo – to je okrem alkoholu posledná vec, ktorú si ešte dokážem užiť. Vyberavý nie som – karcinogénne účinky sú mojou jedinou podmienkou.

Dnes som mal opäť ponurý sen. Studená paneláková pivnica a roztrasené ruky. Tma a chýbajúca žiarovka. Aj tu je mi jasné za akým účelom bola ukradnutá. Nemám však v úmysle moralizovať. Ani vo sne. Chlapík v bielom tielku hľadá striekačku. Má neobvykle chlpaté plec a krk, skoro ako medveď. Chcem mu zasvietiť telefónom, no nedokážem to. Ani na tisíci pokus neviem na displej smartfónu načmárať moje jednoduché heslo. Niektí stále chodí po schodoch. Nemáme čas a kroky sa blížia. Bludisko chodieb s drevenými mrežami a pevnými zámkami. Nedokážeme nájsť východ. Mám pocit, že chodíme stále dookola. Rozbiehame sa do tmy. Zrazu sme na akejsi horskej lúke. Možno je to makové pole po zožatí úrody. Ale to sú len dohady. Môj kamarát medveď, teraz už v skutočne zvieracej podobe, tancuje s kostlivcami z toho stredovekého obrazu. Ja sedím bokom a som tu vlastne jediný človek. Pripadá mi zvláštne, ale zažil som aj horšiu spoločnosť.

Bytový zvonček preruší túto podivnú udalosť. Kuriér mi priniesol tlačik na mäso. Kladiem ho na nevybalené krabice s komodou a rohovým kancelárskym stolíkom, ktoré mi rovnaký kuriér, rovnako nevhod a neohlásene, priniesol takmer pred polrokom. Nemal som chuť ich zmontovať. Oba tie kusy nábytku vlastne kusmi nábytku nie sú – musíte ich stvoriť; pomocou desiatok rozličných skrutiek, matiek a nepresných nákresov. Sifyfovská úloha. Nedokázal som sa do toho ani len pustiť. Túžil som po nábytku, skutočnom a trojrozmernom. Keď som sa pozrel na návody, ihneď som ich vrátil do krabíc a spomenul som si na perokresbu z jednej knihy o egyptológii – popis tej ilustrácie znel tuším Jean-Francois Champollion lúšti Rosettskú dosku.

Keď prvýkrát – cvične – pokladám studenú hlavu na môj teplý spánok, rozmyšľám – azda tiež prvý raz aj o tom – že tým čo ma nájdú, neurobím pekný deň. Krv na bledých parketách zaschne a sotva pôjde zmyť. Ale čo ma po tom? Som v podnájme. Depozit štyristo eur však asi majitelia mojej rodiny nevrátia. Ale to je v poriadku, v zmluve je to jasne dané – „byť sa

odovzdáva v stave, v akom bol prebratý“. A ak sa dobre pamätám, žiadna mŕtvola tu pri podpise nebola.

Darčeková poukážka do kníhkupectva, ktorú som dostal posledné Vianoce (alebo narodeniny?), ma informuje, že v ich sieti si môžem vybrať až z dvestotisíc kníh, e-kníh, filmov a hier. Nie je to veľa? Z koľkých možností je človek ešte schopný si vybrať? Hamlet vyberal len z dvoch a aj tak sa nevedel rozhodnúť. Mne sa to našťastie podarilo.

Telá samovrahov kedysi vynášali oknom, nakladali do soli, posmrtné ich súdili, konfiškovali im majetok, vláčili ich za koňom tvárou dolu a pochovávali na rázcestiach za mestom – tam, „kde sa túlali šelmy a čarodejnice“. Ich duše boli odsúdené na večné blúdenie.

Počas povrchného doobedňajšieho spánku sa mi zdá, že lietam. Ak mám niektoré sny ozaj rád, tak práve tie, kde lietam. Príde mi to veľmi praktické a vždy si vravím, prečo som – ja idiot – doteraz kráčal po zemi a stál na semaforoch. Teraz ale semaforey nevidím. Vznášam sa nad afganskými poľami s makom. Aké šťastie, že práve kvitnú. Z vrchu je to skutočne fascinujúci pohľad. Chcem vidieť komplexný obraz tých kvetov, chcem vidieť všetky makové polia v Afganistane a tak sa snažím vzlietnuť stále vyššie. Vcelku sa mi to darí. Ako sa kvety vzdiaľujú, vytvárajú pestré obrazce. Dívam sa na hypnotizujúce ružovofialové a miestami šarlátové ornamente, harmonicky poprepletané tyrkysovými prúdmi riek. Keď vyletím ešte vyššie, terén sa začína vrstviť a obrazce postupne tmavnú a rozmazávajú sa. Hrboľaté tmavobordové škvrny a rubínovo červené pramienky sa pretínajú a zlievajú. Načo sa to vlastne pozerám? Pripomína to navreté a dopichané žily môjho medvedieho suseda. Ak by som letel proti ich prúdu, isto by som dorazil k ramienku bieleho tielka.

Fajčenie zabíja; upozorňuje ma nápis na škatuľke. Príliš pomaly, žiada sa dodať.

Aby som mal istotu, že keď nastane Deň D, nezlyhám, vydávam sa odskúšať revolver na vzdialené a opustené miesto. Myslím si, že som už na konci

sveta, v diaľke však aj tak počuť psí brechot. Hádam to nie je vlčiak. Mám síce zbraň, ale nerád by som ublížil zvieraťu. Pre každý prípad kráčam lesom ešte niekoľko stoviek metrov mimo vyznačených trás. Rana je ohlušujúca a aj keď zbraň držím oboma rukami, silno mi nimi trhne. Trafíť správne nebude také jednoduché.

Je zvláštne zúčastniť sa pohrebu v dobe, kedy už viac ako seriózne uvažujete nad samovraždou. Ale netreba sa nechať odradiť. Bolo to asi dva mesiace predtým, ako som si zohnal revolver. V otvorenej rakve leží môj sused a – dá sa povedať – kamarát. Hádam prvý raz ho vidím oblečeného inak ako v bielom tielku. Nemám rád pohľad na vkladanie tela do zeme. Ľuďom sa – na rozdiel od japonských javorov – v mierne vápenatej pôde, bohatej na živiny a vlhkosť, obvykle príliš nedarí. Cintorín sa zdal byť aj pomerne plný; možno raz kostry presunú do katakomb a hipsteri tu budú predávať svoje bio reďkovky a drevené motýliky.

Facebook vám vždy koncom decembra urobí prehliadku – výber momentov vášho roka. Chvalabohu, už dva roky Facebook nemám. Môj výber momentov by obsahoval iba agresívne sa prekríkujúce samoobslužné pokladne miestnych potravín a hluk kosačiek na zašednutom trávniku, necitlivo prerušujúcich povrchné ranné sny.

Nadišli správny čas. Už to nemá zmysel odkladať. Strkám náboj do nábojovej komory a v pozadí mi beží dokument o vzostupe a páde nacistov. Ticho by ma ešte viac znervózňovalo. Doklady a osobné veci, prehľadne – aby rodina nemala zbytočne ďalšie starosti – ukladám, opatrené vysvetľujúcimi lístočkami, na kuchynský stôl. NSDAP má vo voľbách v roku 1928 dve celých šesť desiatín percenta.

Zo smartfónu a notebooku dôkladne vymazávam všetky svoje súbory, vyhľadávania a konverzácie. Niektoré z nich by mohli vyznieť ozaj trápne... ale proste každý máme niečo... o čom sa nebavíme ani s tými úplne najbližšími. Niečo, čo nikdy nevyslovíme nahlas. Vieme to len sami pred sebou. A tak by to malo ostať. Horí Ríšsky snem v Berlíne.

Samotné vymazanie nepovažujem za dostačujúce, zdá sa mi príliš abstraktné. Neverím technológiám. Ako by som po tom všetkom aj mohol? Tlčíkom na mäso rozbíjam svoj notebook a smartfón. Nemajú šancu. Hitler podobne jednoducho, mávnutím ruky, anektuje Rakúsko a Sudety.

Nastáva Deň D. Spojenci sa vylodujú na pláži v Normandii. Piesku je tam – na rozdiel od pieskoviska v mojej štvrti – požehnane. Mieša sa

s horúcou krvou dezorientovaných mladíkov. Po stlačení spúšte dopadá kohútik na zápalník, ktorý ďalej naráža na zápalku náboja a odpaľuje ho. Teplá hlaveň ostáva ležať kúsok od studeného spánku.

Henrich Fačkovec (Nitra)

DEŇ

Boli asi tri hodiny ráno. Mesto spalo a kamenné kachličky ulice spôsobovali, že sa rachot koliesok kufra ozýval z diaľky celou ulicou. Eva, dva dni po svojich tridsiatych piatych narodeninách, kráčala ulicou s rozmazanou riasenkou, no slzy už mala zaschnuté. Kráčala smerom proti vetru a jemný piesok jej miestami narážal do očí, takže ich mala privreté. Kráčala však sebavedomo, napriek polo-naloženému kufru, ktorý za sebou ťahala.

Jej rozhodnutie odísť bolo sčasti premyslené a sčasti spontánne. Snažila sa percentuálne si tieto dve možnosti rozdeliť, no z čísiel sa jej zamotala hlava a nevedela ani, na čo by takého rozdelenie bolo dobré. Azda keď ho bude vysvetľovať niekomu druhému? Nevedela sa rozhodnúť, do akej miery bolo premyslené a do akej spontánne – vedela však, že dnes bolo nevyhnutné.

Roman pravdepodobne ešte spal. Keď spal, bol ako zabitý. Jeho chrápanie by počuli

ľudia azda aj na opačnej strane ulice, keby nebolo prehlušené kolieskami kufra. Keď sa Roman zobudí, Eva už bude ďaleko. Cieľ zatiaľ nemala ujasnený, no vedela, že musí ísť.

Mala dnes zlý deň.

Minulý štvrtok ju Roman udrel. Presnejšie, dal jej facku. Nebolo to uňho zvykom. Bol po dlhej dobe pripitý, zvykne vtedy bývať emočný. Hádali sa a v zápale emócií jej jednu vlepil. Nejak zvlášť sa naňho následne nehnevala. Bolo to azda prvý, alebo druhý krát v živote a Roman sa jej na druhý deň ospravedlnil.

Facka tu však pre ňu bola akýmsi symbolickým vyvrcholením jej zlého dňa. Roman nebol zlý chlap. Nepraktický ťuťmák, v bežnom živote trochu nepoužiteľný, no dobrák. Pravidelne sa zahĺbil do akéhosi koníčka - zakaždým nového - a nevenoval jej vtedy pozornosť, no nemyslel to zle. Raz to boli autíčka na diaľkové ovládanie, inokedy skúšal rybárčiť, či lyžovať. Bola to skrátka jeho povaha, rád sa zahĺbil do rozličných hobby, čo sa Eve nie vždy páčilo. Cítila sa osamelá a nepovšimnutá.

Posledné roky sa viac hádali, ako milovali. Nebola to iba jeho vina, Eva mala často pocit, že je hysterická. Poslednou dobou začínala uvažovať,

či nemá bipolárnu poruchu, alebo tak čosi. Počula o takom niečom v telke. Keď začne nový deň, isto sa dá vyšetriť u prvého psychiatra, ktorého nájde. Keď začne nový deň.

Tento deň bol naozaj zlý.

Čo je to vlastne deň?

Hovorí sa, že čas meria iba sám seba. Počula to v akomsi filme na Markíze a mala pocit, že to je pseudointelektuálny blábol. Dnes však tejto vete konečne porozumela. Čas jej zrazu prišiel relatívnejší, ako by si priala. Hodina spánku je úplne iná, ako hodina v nedostatočne ohodnotenom zamestnaní, ktoré nenávidí. Tieto dve hodiny sú si vzdialenejšie, ako je čierna od bielej. Vzdialenejšie, ako je Eva od Romana.

Roman nie je zlý chlap. Možno len nie je ten pravý pre ňu.

Čo to vôbec znamená? Byť tým pravým pre niekoho. Zvyknú ľudia nachádzať skutočne niekoho, kto je pre nich ten pravý?

Čo ľudia, ktorí umierajú sami? Neboli tými pravými pre nikoho? Alebo len pokašľali

šancu, ktorú dostali? Áno, niečo na tom bude. Čas je relatívny. Hodina je relatívna. Aj ten deň je relatívny.

Tie krátke pauzy na spánok, západy a východy slnka, tie nič reálne neznamenajú. Idem spať, budím sa a dnešný svet je úplne rovnaký ako bol ten včerajší. Človek očakáva vílu, ktorá zamáva čarovným prútikom, následkom čoho sa človek budí regenerovaný, znovuzrodený a ľudia okolo neho taktiež. Všetky čriepky zapadnú a to prázdno v človeku je zrazu vyplnené, láskou najbližších. Ale víla akosi nelietá, magická katarzia neprichádza a dni sa otravne vymieňajú.

Niekedy zlý deň môže trvať aj deväť dlhých rokov. Niekedy je deň iba súhrn hodín, ktorý nič neznamenal a za ktorými je ďalší súhrn ďalších hodín. Niekedy sa môže človek štyridsať krát po sebe zobudiť zle. Niekedy snáď i tisíckrát.

Niekedy tvoja únava môže trvať deväť dlhých rokov. Rokov, počas ktorých si príliš nedával pozor, rokov, po ktorých sa rozhodneš ísť sa konečne vyspať. Tak naozaj. Eva sa dnes rozhodla, konečne sa vyspať. Paradoxne, tento spánok bude prebiehať tak, že dnes v noci bude hore, s očami plnými smogu a nepríjemného štrku unášaného vetrom. Blížil sa už koniec ulice a ulica sa tu rozdvjovala. Takto ďaleko sa Eva vo svojich predstavách nikdy nedostala. Musí sa rozhodnúť kam ďalej. Rozhodla sa teda pre cestu vpravo, Klementisovu, pretože tá vedie ku vlakovej stanici. Hádam ešte dnes v noci nejaký rýchlik pôjde.

Niekde v pozadí tušila, že Roman ju bude ráno očakávať vedľa seba, že kokot šéf ju bude očakávať v kancli, teraz však tieto myšlienky neboli podstatné. Potrebovala sa poriadne vyspať.

Mala dnes zlý deň.

Roman je dobrý chlap, no mala pocit, že ju poriadne nepozná. Ako

by aj mohol. Veď sú spolu iba deň. Iba jeden krátky deň, počas ktorého mala jednu krátku fázu. Jednu epizódu života. V iné dni ju predsa nepoznal.

Pravda, bol to dlhý a vyčerpávajúci deň. Ale bol to iba deň.

Prvý krát túto hroznú skutočnosť pocítila, keď mala sedemnásť. Jej najlepšia kamarátka mala oslavu a pozvala ju na svoju rodinnú chatu, spolu s niekoľkými ďalšími spolužiačkami z gymnázia. Eva bola zo slušnej, kresťanskej rodiny. Nikdy predtým nepila alkohol a vlastne ani nemala potrebu. Oslava začínala večer a pokračovala do skorých hodín ranných.

Teraz sedela na lúke za chatou, miestny lesík mala za chrbtom a s rumom v jednej ruke a kokakolou v druhej, rozprávala sa so svojou kamarátkou o živote, o chlapcoch, o škole. Azda to trvalo dlhšie, než si myslela, keďže zrazu prišlo niečo, čo nikdy predtým nezažila. Obloha začala byť tajomne tmavomodrá, bledomodrá, oranžová, hrala farbami. A napokon – ukázalo sa slnko.

Zatiaľ čo kamarátky tejto skutočnosti neprikladali prílišnú váhu, jej sa zatmelo pred očami. Dovtedy, po celý svoj život, išla spať, keď bola tma a budila sa, keď bolo svetlo. Taký bol predsa prirodzený stav vecí. Cez deň sa žije a v noci sa spí. Keď tu zrazu – svetlo. Bez jej vedomia a bez jej súhlasu. Slnko malo tú drzosť, začať nový deň, bez toho, aby sa jej spýtalo, či môže. Či sa vyspala dobre. Skutočnosť, že svet na ňu nečakal, či pôjde spať, jej prišla hrôzostrašná. Zaliala ju tam vlna nepopísateľnej paniky, existenciálnej úzkosti a nekonečnej samoty.

Približne vtedy pochopila, že svet sa točí aj bez jej pričinenia, že sa točil predtým než sa narodila a bude sa točiť aj dlho po tom, čo pominie. Od tohto momentu sa cítila v živote prvý krát skutočne stratená. Osamotená a nechaná na pospas.

Vtedy pochopila, že deň, ako taký, je iba konštrukt zlomyseľnej sily, ktorú sme nazval časom. Áno, my sme ju nazvali a my sme tejto sile dali moc. Vtedy pochopila, že dni boli, sú, aj budú - a nachádzať v nich oporu, či istotu, by bolo šílenstvom. Čas si ju nemilosrdne podmanil a odhalil svoju skutočnú tvár – tvár krutého nepriateľa.

Počítať dni je šílenstvo. Dni vás iba unavia a podvedú. Teraz potrebuje ísť spať. Ešte nevie kam, ani ako, ani či sa zobudí, ani či sa niekedy vráti tam, kde bola. Teraz len vedela že potrebuje skutočný oddych.

Mala dnes zlý deň.

Lukáš Hamara (Prievidza)

TAJNÉ SNY JEDNEJ OBYČAJNEJ ŽENY

„Vytratím sa.“ Vždy, keď mi to Peter oznámil, začala som cítiť temné pnutie v žalúdku. Vedela som kde a za kým, ale zároveň som si bola istá tým, že naspäť z tadiaľ pôjde s promile v krvi. Čo sa stane, keď ho opäť chytia strašiaci v uniformách? Nastane deň, kedy sa s ním rozlúčim bez rozlúčky? Nebojím sa. Strach máme iba vtedy, keď sa bojíme, že o niekoho alebo niečo prídeme.

Obzerám sa v zrkadle. Dva pupáky. Nechce sa mi upravovať. Natierať, pudrovať, zvýrazňovať mihalnice maskarou. Doma nemusím, aj keď občas chcem. Len tak dať najavo, aký poklad skrýva môj muž. Keď idem do spoločnosti, tiež sa prikrášlim. Podľa nálady. Občas rezignujúc usúdím, že stále dúfam v stretnutie s niekým, kto cez moje oči uvidí až do môjho vnútra. Nieкто, kvôli komu rozkvitnem už len v jeho prítomnosti. Nebude to dravec, ktorý holými rukami rozkrmáše moju dušu ako detský sliz. Farba môjho vnútra by sa menila podľa nálady. Čierna duša v tmavom svete plnom netvorov, ľudí, ktorí ubližujú, krivdia a vyciciavajú. Žiarivo žltá v presvetľujúcich chvíľkach existencie. Trebárs, keď sa mi niečo podarí. Sivá duša, keď varím. Neznášam varenie. Neznášam všetko monotónne a stereotypné. Všetky tie činnosti, ktoré musím vykonávať každý deň. Kvôli mužovi. Kvôli deťom. Tie, nad ktorými ľudia nerozmýšľajú. Sú automatické. Keby som nemusela, zavalil by ma prach. Rozprestrela by som doň svoje údy a vychutnávala si oriešky v čokoláde. Tie by mi stačili ako obživa na pár dní. Plus paradajky zo skleníka. Po pár dňoch by som dostala chuť urobiť poriadok. Upratila by som. Chuť niečo zjesť. Uvarila by som. A prinieslo by mi to obrovský pôžitok, lebo by som nemusela, ale chcela.

Je sobota a môj otec odchádza na dom. Ako skoro každé ráno. S boľavými kĺbmi z vlastného domu vybudovaného vlastnými rukami s trochou sna o pokojnejšej budúcnosti. Keď sa totiž nesplnili jeho vízie o trojgeneračnom spolunažívaní, kúpil iný dom. Menší. Pomalinky, koľko vládze si ho pripravuje na nové bývanie. A jeho „vydarený“ štyridsaťročný

zaťko zatiaľ sedí o desiatej v kresle a pozerá Avangers. Muži sú deti. Na večné veky vekov. Amen.

„Som rada, že končíme skôr. Môžem ísť rovno na autobus do Nitry,“ potešila som sa. „A čo tam?“ pýta sa zvedavá kolegyňa. „K psychológovi,“ odhodlám sa k pravde. „K psychológovi? To sa ideš vyrozprávať?“ – „Áno a strašne sa teším. Nebola som tam už vyše pol roka. Konečne.“ Petra z vedľajšieho stola zbystrela a po chvíli sa rozvravela. Vraj má tiež kamarátku v jej veku, ktorá má ťažkú depresiu. Hlavne z toho, že je sama a nemá deti. Petra sa jej snaží pomáhať. Vytiahne ju na prechádzku, sprevádza ju po doktoroch a tak. Jej kamarátka je svojská. Keby ju nepoznala od základnej, asi by ju ani nemala rada. A tak som sa priznaním svojej návštevy psychológa dozvedela, že vedľa mňa v práci sedí obetavé žieňa s veľkým srdcom. Sú ľudia všední, obyčajní, ale aj takí, ktorí sú niečím zaujímaví, aj keď si ich často nevšímame. Kým ich nespoznáme a neodhalíme, čo sa v nich skrýva.

Deti sa vonku tešia zo susedovho psa. Prišiel k nim na návštevu. Naťahujú svoje detské rúčky cez plot a hladkajú ho. Ako málo stačí k detskej radosti.

Sedím s dcérou v autobuse. Pozrie na mňa: „Mama? Myslím, že keď budem veľká, budem vyzeráť presne ako ty.“ „Áno, aj ja si to myslím,“ s radosťou sa na ňu usmejem. Zablúdi sa ešte viac: „Ale keď ty si taká špatná. S tým твоjim pupákom. Tým pri nose.“ Už len mlčím.

Na druhý deň vyrozprávam príhodu s dcérou kolegyňam: „Mám ho výrazné?“ pýtam sa na svoje znamienko. Zatiaľ mi neprekáža a moja starká mala také isté. Akurát na druhej strane. Mám ho istým spôsobom rada. „Nie, je v pohode. Človek si ho na prvý krát ani nevšimne,“ utešujú ma. Vojdem do siedmackej triedy. „Pani učiteľka, Peter povedal, že ste pekná.“ Poteší ma to. V kontraste so včerajším vyhlásením mojej dcéry ide o milé prekvapenie.

„Niekedý mám pocit, že všetko len hrám. Hlavne v práci a pred inými ľuďmi. Že život je hra. Hrám svoju rolu, ale v skutočnosti som iná,“ zdôverujem sa psychológovi. „A aké boli Vianoce?“ – „Strašné.“ „A to prečo?“ nadvihne obočie. „Mala som chuť prizabiť svojho muža. Tri týždne mi liezol na nervy. To jeho šúchanie nohami, jeho ranné chlípanie kávy. Nezniesiteľné,“ odhaľujem pred ním svoje trápenia. Príčinou je podľa neho do istej miery Korona, ktorá sa odrazila v prežívaní viacerých ak nie všetkých ľudí. A ja si zároveň myslím, že aj zima. Neznášam zimu. Nechodím vtedy von, iba čakám kým skončí. A ten pocit, keď sa všetci naokolo tvária, že všetko je v poriadku a ja mám chuť zakričať: „Hej! Zobud'te sa! Nič nie je v poriadku. Všetko je zlé!“ Vnútri sa hnevám na celý svet a chcem ho rozbiť. Na malé kúsočky. Nech sa spamätá. Nech sa duše opäť začnú hľadať, ľudia zaujímať jeden o druhého. Von z ulít, ktoré nás ťažia. Budem raz opäť motýľom?

„Mama, chceš vidieť môj strom?“ – „Strom?“ – „Áno strom. Mám ho tam v skrinke. Chceš ho vidieť?“ – „Áno rada.“ Samko pristúpi k skrinke a otvorí ju: „Pozri. Tu som zasadil strom. Keď vyrastie, budú na ňom žuvačky. Budem ich oberať.“ „To je skvelé Samko a kedy vyrastie?“ pýtam sa hľadiac na

pohár s vodou, na dne ktorého leží žuvačka. „Neviem, ale budú tam ovocné aj štiplavé,“ odvetí a opäť zavrie dvierka na skrinke. Je trpezlivý. Bude čakať dni, mesiace, roky. Až kým nevyrastie a nepochopí, že zo žuvačky žiadny strom nenarastie.

Dvadsiaty tretí február. Zo stredy na štvrtok Rusko zaútočilo na Ukrajinu. Na druhý deň večer vyšiel dcére pozitívny test na Koronu. O tri dni na to aj mne. Nebojím sa, že umriem. Zvláštne. Ešte neprišiel môj čas. Budem snívať ešte niekoľko mesiacov, rokov. Muž ktorému posielam knihy do väzenia, mi dnes poslal ďalšiu balíčenku s krátkym odkazom. Stálo v ňom okrem iného: Ďakujem, že sa o mňa staráš a posielaš mi knihy. Potešilo ma to. Už dávno mi nikto nedal najavo, že si cení to, čo robím. Zrejme preto, že to všetci berú ako samozrejmosť, kým tento človek medzi múrmi...

Radšej si zaspievam. Kým sa muž nevráti s dcérou domov. Som unavená z čítania, unavená zo snívania, ale chcem a idem ďalej...

Strašia nás vojnou. Upokojujú nás, že nič nehrozí. Ale aj tak sa budím nepokojná. Nechcem, aby to zažili aj moje deti. A keby aj, nebudem sa hnevať na Rusov, ale na tých, ktorí sa miešali do cudzích vecí. Na našich milosrdných liberálov, lebo oni sú za vojnu, oni súhlasia s podporou Ukrajiny vo forme dodávania zbraní a ako napísal jeden z nich, mimochodom literárny debutant s knihou ocenenou na Anasoft Litera, vraj s teroristami sa nevyjednáva, teroristov treba zničiť. Akoby mierové rokovania nemali význam. Akoby jediným cieľom malo byť odstrániť tých zlých aj za cenu straty ľudských životov na jednej aj druhej strane. Nevinných životov. Tých, ktorí vojnu nechceli. Posra....politika. Čítala som knihu Nepozvaní. Sú v nej autentické výpovede ľudí, ktorí boli nútení utiecť z vlastnej krajiny, aby si zachránili svoj holý život. Rodina, ktorá mala všetko, luxus, značkové oblečenie, pomocníkov v domácnosti. Keď ich mesto začali ostreľovať a nastala enormná inflácia, postupne prichádzali o všetok blahobyt. Strávili desať dní za zabarikádovanými dverami. Hladujúce deti. Oslava v podobe ryže na cibulke a až potom sa rozhodli. Strastiplnou cestou sa dostali do Rakúska, pričom prišli o svojho najstaršieho syna, ktorý sa utopil v mori. Aj takéto trpké môže byť ovocie vládnej moci, ktorá nám predtým nasľubuje aj modré z neba. Len aby sme jej verili a zvolili ju.

„Ty by si mala ísť robiť politiku na inú planétu,“ chváli moje úvahy Peter pri rannej káve. Dnes, keď sa mi nechcelo vstať. Zajtra po dvoch týždňoch do práce. Korona mi priniesla zaslúžený oddych, aj keď bolesti hlavy pretrvávajú. Polka paralenu a dúfam, že to prejde. Budem písať Petrovmu kamarátovi vo väzení. Vzrušuje ma to. O niekoho sa starám. Posielam mu knihy a listy. Snívam o tom, že budem príťažlivá a on sa do mňa zaľúbi. A možno mu bude stačiť moje srdce – pozráňané, nedôverčivé. Bože, ako snívam a túžim po romantike. Po tých pocitoch zaľúbenosti. Po tom, že pre niekoho budem jediná. Aj keď neviem, či by som mu po nejakom čase neprestala veriť tak ako svojmu mužovi.

Petrin stav sa zhoršil krátko po tom, ako jej umrela mama. Jej smrťou stratila blízku osobu, ktorej mohla dôverovať. Nastalo prázdno. S mužom sa

v tom období vrátili z Nemecka a ona ostala bez práce. Ťažké depresie, ktoré ju zasiahli, jej ju neumožňovali nájsť. Staral sa o ňu muž. V psychiatrickej liečebni spoznala Mareka. Stali sa z nich milenci a zrejme aj niečo viac. Inak by si cezo mňa neposielali odkazy. Chcem tomu veriť. Odkáž Petke, že mi chýba a myslím na ňu. / Odkáž Marekovi, že mi chýba, myslím na neho a je mi zle. / Odkáž jej, že pre ňu urobím všetko, čo bude chcieť a môže za mnou aj prísť. Písali mi na Messengeri a ja som tie správy kopírovala a preposielala. V ťažkých chvíľach váhania ho zablokovala a teraz ho nevedela nájsť. Bola som sprostredkovateľ. Aj ja by som chcela niečo odkázať môjmu Marekovi, ale na to je už neskoro. Ako sa posielajú odkazy do neba? Smútim. Je niekto, komu chýbam a myslí na mňa? Môjmu mužovi určite nie. Sme spolu dennodenne. A keby odišiel, chýbali by mu deti. Tým som si istá.

Bolí ma zub. Pociťujem úzkosť. Cítim sa nekomfortne v tomto svete a nepoznám cestu von. Kvôli deťom ostávam. Po miliónty krát zaháňam myšlienku na odchod. Keby bola vojna, odovzdala by som deti mužovi a siahla si na život. Nieeee!!! To by bolo zbabelé. Veľmi zbabelé! Zvyknutá na pomoc od druhých, život bez starostí a teraz by som mala bojovať o svoj vlastný život? Nepredstaviteľné! Ale možno by som v sebe našla silu lovkyne a ochrankyne mláďat.

Sú dni, keď mám pocit, že ma ľudia v práci nemajú radi. Niečo ich škrie na tom, že som iná a ja neviem prísť na to, čo to je. Žeby môj nezmysel pre rozhovory, ktoré v práci vedú? Naposledy boli témou diéty. Koho už len trápi téma chudnutia? No polovicu zemegule, ale mňa nie. Všetkých naokolo áno. Lebo majú viditeľne pár kíľ navyše. A veľké zadky. Čo s tým? Jedna si kúpila sto šesťdesiateurovú diétu od Herbalife. Živiny v sáčkoch a po pár dňoch už začína byť hrdá na to, že sa jej objem tuku zmenšuje. Druhé by toľko peňazí neminuli a tak len obmedzujú sladké alebo pečivo. Ak sa naučia ignorovať chuť, vyjde im to. Mladá, o dvanásť rokov mladšia kolegyňa sediaca vedľa mňa, každú prestávku niečo prežíva. Pripomína mi kravu. Aj tá, keď sa pasie na lúke, neustále prežíva trávu. Nonstop. Možno tým sleduje bohato naplnené vemená v prípade možného tehotenstva. Musím porátat počet krabičiek, ktoré má k dispozícii. Lebo v jednej má starostlivo vyumývané a pokrájané ovocie, v druhej vložky s jogurtom, v tretej bohvie čo. Až tak dopodrobna si to nevšímam, ale žuje stále. A zadok rastie a rastie a ona je naň snád' aj hrdá. Pokiaľ sa páči, niet o čom.

Je piatok a deti spia výnimočne skoro už o pol deviatej. Mám veľkú chuť písať. Dostať zo seba všetko čo ma ťaží. Najradšej by som to niekomu vyrozprávala. Ale na Boha som zanevrela v deň keď som stratila moju tajnú lásku. Len on vie, len on do toho vidí a vo svetlých chvíľkach som mu za to možno aj vďačná. Netuším, čo by bolo, ale možno by som nebola sama. Pred hodinou mi volal Peter, aby mi oznámil, že večer príde neskôr. Vraj si pôjdu s kolegami po práci niekde sadnúť. „Vraj s kolegami. Ha. Určite nejaké štetky Ukrajinky,“ bola moja reakcia, ale keďže som sa po nej zasmiala, môj muž teraz určite naivne verí, že som to nemyslela vážne.

Chudák, keby len vedel. Keby len tušil. Mám ho prekuknutého. Určite ma podviedol už x krát a ja sa dokážem dokonale pretvarovať. Nedovoliť mu, aby na čokoľvek prišiel, ale v prípade odhalenia, mu to vychrlím priamo do ksichtu.

Už si to predstavujem. Udržiava tajnú aféru s kolegyňou, ja mu na to pomocou tajného spojenca prídem, ale nedám na sebe nič poznať. Naďalej hrám milú pokornú žienku, ktorá sa občas rozčúli kvôli úplne iným veciam. „Kde si bol tak dlho miláčik?“ budem sa ho pýtať s úsmevom darujúc mu zakaždým vrele objatie. To, že sa spolu nemilujeme, mi akože nebude vadiť. Veď prečo by aj, som unavená z práce a z detí. Zároveň budem bystrá a jedného dňa ho stretnem. Naše pohľady sa stretnú. Bude to v obchode. Budem sa tváriť, že nakupujem a očkom na neho pozriem práve vo chvíli, keď to isté urobí aj on. Bude jasné, že si všimame jeden druhého. A tak sa stretneme niekoľkokrát, kým náhoda nebude chcieť, že sa pri nejakej príležitosti dáme do reči. Úplná blbosť ako: „Prosím vás, neviete, kde nájdem kávu?“ Netuším. Bude to trápne, lebo budem vedieť, že je v tom obchode už po toľký krát, že len primitív by nemohol vedieť, kde ju nájsť. Aj keď... možno kávu vôbec nepije a tentoraz ju kupuje prvýkrát. V každom prípade mu ju ukážem a pri opätovnom stretnutí sa už aj pozdravíme. Pohľady budú dlhšie, aj úsmev. Stretne ma na ulici a raz sa mi aj prihovorí. Nesmelo ale predsa. A ja zistím, že číta knihy, že je sám, že má dve deti, o ktoré sa stará a opustila ho jeho neverná žena. Ideálny. Opak môjho terajšieho muža. Poľutujem ho, nabudím, ponúknem priateľstvo a od určitého času začnem aj ja domov prichádzať neskôr. Ešte že existujú rôzne vzdelávacie aktivity pre učiteľov, na ktorých sa môžem zúčastňovať. Raz pôjdem do Nitry, raz do Zvolena. Stačí dvakrát do mesiaca, aby som to nepreháňala. A môj muž bude tak isto naivný ako ja. On sa však pretvarovať nebude. Nebude pochybovať o mojej vernosti. Môj princ, vykupiteľ zo samoty, ma pobozká pri rozkvitnutom zlatom daždi. V náručí ma pri tom ohne dozadu a lupienky žltých kvetov skončia v mojich vlasoch. Môj nevšímavý muž si nič nevšímne. Ako vždy. Zaľúbim sa a už budem čakať len na ten okamih, keď príde deň odhalenia. Stretnem Petra s jeho fľandrou (ako inak môžem nazvať ženu, ktorá kradne manžela takej vernej a milej žene ako som ja) a on bude zo seba pár dní robiť kajúcnika. Kvôli deťom. Oni sú dôvodom, prečo ma doteraz neopustil. Nechce ich stratiť. Chvíľu ho budem ľutovať, aby sa nepovedalo, udržiavať ho v presvedčení, že ho stále ľúbim a som mu schopná všetko odpustiť. O pár dní ma však prichytí v objatí s mojím princom. Nastavím to tak, aby sa to stalo tesne pred jeho príchodom domov. „Ale miláčik, dnes si prišiel z práce nejako skoro,“ zahrám rolu nechápavej a s akože prekvapeným úsmevom sa rozlúčim s mojím princom. Bude to mať zrátané. Teraz sa už len dohodnúť kto z koho a nezabudnúť pri tom na deti. Tak takto nejako si to predstavujem vo chvíli, keď tu sedím sama a opustená píšem a nemám ani víno, ktoré by mi otupilo myseľ. Len kopu

kníh, prostredníctvom ktorých unikám. Uväznená v kletke, z ktorej sa dokážem dostať len ja sama. Ak budem chcieť.

Už dávnejšie sa mi črtá aj ďalšia verzia. Dnes som poslala ďalší list Petrovmu kamarátovi do väzenia. Nenápadne som sa ho v ňom opýtala, po akom čase by mohol byť podmienene prepustený. Čo ak nám povolia jeho návštevu? Nahodím sa? Urobím zo seba kočku, alebo si ponechám jednoduchý nenápadný outfit, ktorý je pre mňa typický? Budem bojovať medzi tým, či chcem, aby som ho uchvátila svojou krásou, alebo sa spoliehať na to, že som ho už dostatočne očarila mojou dušou prostredníctvom listov, ktoré sme si doteraz napísali.

Absolútne nerozumiem chemickým reakciám v mojom tele. Myslela som, že sa ukončia v určitom veku a náhodne som spoznala, že hranicu ich konca nepoznám. Bože, to brnenie v tele, keď sa vedľa mňa postavil môj o vyše dvadsať rokov mladší žiak. Je toto vôbec možné? Spustí sa to znenazdania, bez ovládania myslou a už to ide. Potláčam povzdychy, ktoré sa chcú zo mňa vydrať von. Chlapec zo snov. Už párkrát sa mi s ním snívalo. Vyšší ako ja, dobre stavaný, určite z neho vyrastie statný muž. Nad povahou sa zamýšľať nebudem. Dnešná generácia mladých je premorená ľahostajnosťou a lenivosťou. Aj on patrí k semenu zasiatemu v dnešnej bezútešnej dobe. Môžem len snívať. Stará kotrha. A to, že mi pochvália šaty dve kolegyne...môžem len snívať o tom, či si vôbec jeden z mojich žiakov pomyslí, aká som kočka. Daj Boh, aby nebola vojna. V tej chvíli by sa moje sny skončili. Aspoň si to myslím. Alebo by sa ešte viac zintenzívnili?

Na školskom výlete spojenom s ubytovaním som prežívala krušné chvíle. Doprovod nám mohla robiť aj rodina, čiže sa pripojil aj môj muž s deťmi. Ubytovatí sme neboli tak úplne separé, bolo tam aj pár zvláštnych jedincov zvonka. Tiež prišli obdivovať a vychutnať si klúd a krásy malebnej slovenskej dedinky obkolesenej divokými lesmi. Bola rozkošná. Vystavaná na kopci. Toľkokrát som mala chuť ísť sa previesť úzkymi uličkami, no obávala som sa, ako by to zvládlo naše auto, keďže neviem prevodovku primerane prispôbiť sklonu vozovky. Jeden taký podvečer mimo predurčeného programu sme sa ponevierali v spoločenskej miestnosti. Pár žiakov sedelo pred televízorom a pozeralo nejaký film. Ja som sedela v zadnej časti miestnosti za stolíkom a do môjho dejepisného zošita som si lepila obrázky, ku ktorým neskôr pripíšem text. Akurát som bola pri Stalinovi. Jeden zo žiakov sa na chvíľu pri mne pristavil a prezeral si stránky mojej osobnej ilustrovanej knihy dejín. O nejakú chvíľu si vedľa mňa sadol Milan. V miestnosti bola tma a svetlo vychádzalo len z televízora, preto som sa na viac ako vlepene obrázkov nezmohla. Keď už som bola hotová, zavrela som zošit a akože som pozerala televízor, ale moja myseľ ubiehala k osobe sediacej vedľa. Cítila som ho. Cítila som jeho vôňu, jeho dych. Jeho prítomnosť ma opantala. Neovládla som sa. Pohladila som ho po pravom ramene a tvárila sa, že nič. Prekvapilo ma, keď si o chvíľu položil hlavu na moje plece a zavrel oči. Neviem, či sa tváril, že spí, alebo to bolo naozaj. Pohladila som mu tie jeho husté čierne vlasy. Bože aké ich mal

krásne, dokázala by som v nich dolovať hodiny. Na kolenách mal prestretú deku. So stále zavretými očami ju uchytil a rozprestrel aj na moje nohy. Ruky som mala pod dekou a on ma za jednu z nich chytil. Moja ruka do tej jeho dokonale pasovala. Držali sme sa pod dekou a on sa naďalej tváril, že spí. Zavrela som oči a nebadane som si hlavu priložila k jeho. Zavrela som oči a dýchala akoby som spala. To si musel myslieť aj môj muž, keď prechádzal okolo. Cítila som jeho prítomnosť. Doslova som videla ako sa začudovane prizrel, postál, potom si pomyslel, že som snáď len zaspala a odišiel.

Po nejakej chvíli, aby to nebolo podozrivé, som sa pobrala do našej izby. Môj muž ležal na strednej posteli, deti spali na posteliach vôkol. Ľahla som si k nemu. Pod paplónom začal dobiedzať. „Jaj, zaspala som,“ prehovorila som. „Videl som. Mala si mäkký vankúšik,“ odvetil. „Bože, ani nehovor. Dúfam, že nás nikto nevidel. To by boli reči.“ – „Neboj, ostatní čumeli do telky ako prikovaní. Ani si nevšímli, keď som vošiel do miestnosti.“ „No ešte že tak,“ ukončila som. Naďalej ma hladkal a ako tradične začal vyťahovať svoj pohlavný úd a tvár mi smeroval rovno k nemu. Zacítila som nepríjemný pach. Pokrčila som nos: „No určite. Koľko si sa nesprchoval?“ – „Ale no, nebuď taká. Už sa mi nechce z tadeto vyliezť. Pozri, niečo pre teba mám.“ A spod postele vytiahol fľašu s čírou tekutinou. Bože, to zase dopadne. Pije tvrdé. No hotovo, pomyslela som si. „Nie ďakujem,“ odmietla som. Výčitky som mu nerobila, skôr som myslela na to, že ak sa zrúbe, mohla by som to využiť vo svoj prospech. Bože, na také ani pomyslieť. „Keď sa dáš do poriadku, zavolaj. Idem sa prejsť nachvíľu von.“

Vyšla som von a prešla poza chatu. Bol tam úzky chodníček vedúci k malej oplotenej čistinke. Nič, iba zelená tráva. Možno tu pásavajú nejaké zvieratko. Je to tu riadne zašité. Od chaty toto miesto ani nevidno. V mysli sa mi začali vynárať predstavy o tom, ako by som sem zaviedla Milana a na trávě by sme si vymenili svoje telesné tekutiny. Tá predstava ma vzrušila, no zároveň som ju zavrhlá. Och nie, nemôžem riskovať. Čo by z toho bolo? A či vôbec Milan myslí na niečo podobné? Okrem toho, že zaspal na mojom pleci, nemám ani náznak toho, že by po mne tiež túžil. Aj keď túžil je asi prisilné slovo. Má len šesťnásť. Jeho myšlienky určite nie sú také skazené ako moje. Vzdychla som si. Čas ukáže. Vrátila som sa do chaty. Môj muž, ktorý ma mal čakať vyglancovaný, už odľukoval. Nechala som ho spať a išla nakuknúť do spoločenskej miestnosti. Milan tam už nebol.

Moje sny mi nikto a nič nevezme. Sú večné a umrú spolu so mnou.

Martina Krnáčová (Nová Baňa)

Autori

DO 18 ROKOV

Poézia

CHVÍLE SNENIA

Chytil som dlane jesenného vetra,
šepkali sme si o dotykoch leta,
slniečny pot ma opíjal.
Za žltou vetou, žltá veta...
akoby som aj ja s ním lietali,
akoby som aj ja s ním vial.

Za hnedým listom, hnedý list,
za bodkou – čiarkou, čiarka – bodka?

Báseň ako dobrá vodka
mi opäť velí k Slnku ísť,
položiť hlavu na mäkučké prsia,
cítiť rytmus chvenia,
hladkať mraky,
blankyt,
sladké chvíle snenia.

Adrián Szabó (Slavkovce)

PAPIEROVÉ SVETY

Papierové ruže,
ruže z papiera.
Nechcú ich chytať.
Zvedavosť umiera.
Mesto zíva,
v rade stých tieňov.
Nudné leto
ohlasuje šedé ráno srieňou.
Autá v unavenom smogu
zastavali ulice.
Tisíce ľudí,
ruží je tisíce.
Trúbenie klaksónov zdalo sa vzdialené.
Prečo autá stoja?
V strede cesty pero a dva papierové jelene.
Papierové mestá,
papieroví ľudia.
Zložení s presnosťou,
fádnosťou blúdia.
Skrčené listy,
vyliaty tuš.
Papier sa minul.
Na písanie ostal len
kontroverzne sýty,
krvavočervený,
výrazný rúž.

Andrea Andreutti (Malacky)

HOTEL

Papiere s telefónnymi číslami,
drinky v nočných baroch.
Nežartuješ
a ja sa nesmejem.

COPYRIGHT

Ukradla som myšlienku
vymyslenej poézie
- všetky práva vyhradené

M.

Pády hviezd v odraze očí;
asi si bola stvorená milovať,
aj keď veci nie sú vždy také,
aké by si si zaslúžila.

Miriám Mečárová (Topoľčany)

Autori

**DO 18
ROKOV**

Próza

KRÁSNE TÚŽBY

Prekliaty obchod

Dnes sa to berie tak, že ak máte peniaze, môžete si dopriať. A ja som si rád doprial. Práve preto som prechádzal cez trhovisko a čakal na niečo, čo by ma zaujalo. Bolo tu pár dám, na ktoré by som sa teda vedel pozerieť, ale hľadal som niečo... dlhodobejšie. Krása ženy je pominuteľná, aj keď moja matka by s tým určite nesúhlasila. Vždy hovorila, že ženy vekom dozrievajú. Vrásky im vraj pridávajú na elegancii a grácii. Pre mňa krása znamenala život. A ten starobou strácame.

Práve som míňal stánok s obrazmi, keď ma zaujal jeden, ktorý zachytával riekku pretekajúcu lesom. Prikročil som k stánku a prezeral si zvyšné obrazy. Niektoré boli opreté v radoch za sebou, a tak som si ich začal postupne pozerieť.

„Zaujal vás nejaký?“ spýtal sa predajca. Bol to muž s dlhou prešedivenou bradou.

„To ste namaľovali vy, ak sa smiem spýtať?“ položil som mu otázku, ale očami som stále sledoval plátna.

„Nie, nie. Namaľoval ho môj starý otec, aj ostatné sú z jeho zbierky.“

„Prečo ich teda predávajú?“

„Starý otec je už dlho nebohý a so ženou potrebujeme peniaze. Ani jeden z nás nie je veľmi na umenie.“

Prikývol som. Pozrel som na predposledný obraz v rade plátien. Bola na ňom hnedovlasá žena. Jej tvár žiarila nežnosťou. Neusmievala sa, no jej plné pery pôsobili hriechne. V skutočnosti, celý ten obraz bol priam škandalóznym. Povedzme, že bola skromne odetá aj napriek tomu, že na neresti stále až príliš. Škandál spôsobovali práve odhalené ramená a obnažené lýtko, ktoré jej vykúkalo spod prostej sukne.

„Je krásna,“ povedal obchodník, „u nás doma o nej kolovali príbehy, že môj starý otec ju namaľoval, keď bol na severe. No on sám nikdy nepriznal, že je autorom diela. Stará mama pred smrťou povedala, že ten obraz sa jedného dňa len tak zjavil u nás, a že jej manžel ním bol priam posadnutý.“

Bola už ale stará a pomätená, chuderka.“

„Vezmem ho,“ vyhlásil som, lebo toto bolo prestane to, čo som hľadal.

„Pre vás, za šesť zlatých!“

Až vtedy som odtrhol zrak od obrazu. „Zbláznili ste sa? Dám zaň najviac tri zlaté!“

„Päť. To je moja posledná ponuka.“

Zamyslel som sa. Ten chlap bol šialený a ja ešte šialenejší, ak som za kus plátna chcel dať päť zlatých. Tá žena ma ale neskutočne priťahovala. Celý obraz bol neskutočný.

„Tak dobre,“ zahundral som. Môjmu mešcu to nespôsobí žiadnu ujmu.

Celú cestu som rozmýšľal, kam obraz zavesiť. Nakoniec som sa rozhodol, že jeho miesto bude v pracovni. Koniec koncov tam trávim najviac času.

Celý život som hľadal krásu a aj som ju našiel. Bola zvečnená na plátne. Bola to výhra aj prekliatie. Vždy, keď som sa zoznámil s mladou dámou, nikdy nebola, ako to povedať slušne, dostačujúca. Oproti žene na obraze boli všetky ostatné ako tiene. V posledných minútach svojho života som hľadel na ňu z môjho kresla. Mal som pocit, akoby sme spolu prežili celý život. Akoby som ju poznal. Každý jej zlovyk, každú jej náladu. Aj moje posledné myšlienky patrili jej. Tej krásnej žene z obrazu.

Hlad

Strach robí s človekom divy. V posledných dňoch sme sa báli aj vyjsť čo i len z domu. Spávať sme spávali všetci spolu v jednej z izby. Potraviny sme mali rozrátané, no aj tie už pomaly dochádzali. Do izby sme nanosili všetky posledné cennosti. Väčšinu z nich sme už aj tak vymenili za jedlo. Raz do týždňa do dediny prišli zásobovači. Jedlo vymieňali za cennosti alebo ženy. Už sme vymenili skoro všetko, čo sme mali. Deti stále plakali a ja som im už nemal čo dať na jedenie. Nemal som ich ako utešiť. Len pár kilometrov od nás sa bojovalo v plnom prúde a vo vzduchu bolo cítiť smrť. Manželka sa každý deň modlila, aby sa nedostali až k nám. Veľa ľudí sa z dediny pokúsilo ujsť alebo odsťahovať. No väčšina skončila nahádzaná v priekopách alebo rieka doniesla ich telá naspäť do dediny. Boli to muži, ženy, deti...

Bol večer pred zásobovacím dňom. Deti sme už uložili spať a ja som už nemohol ďalej oddaľovať, čo malo prísť.

„Čo budeme zajtra robiť?“ šepotom som sa spýtal ženy.

„Ako to myslíš, čo? To, čo vždy, dáme im čo máme a budeme dúfať, že dostaneme jedlo aspoň na pár dní,“ odpovedala mi tiež šepotom.

„Ale my už nič nemáme,“ oponoval som jej.

„Máme ešte obraz, ktorý si neprestajne schovávaš. Myslíš si, že neviem, že si ho schoval, aby sme ho nevymenili, alebo nenašli?“

Neodpovedal som.

„Nikdy som sa nepýtala, kto je tá žena. Nikdy som ti nezazlievala, že ten

obraz pre teba toľko znamená. Keby to nebolo nutné...”

„Nie je to nutné,“ zahundral som.

„Nie je? Chceš tým naznačiť, že jedlo mám získať za svoje telo? Alebo za telo tvojej dcéry? Umenie kriesi ducha a láska k nebu posilňuje myseľ. No z obrazu a lásky sa človek nenaje.“

„Ja s tým nesúhlasím. Nájdeme iný spôsob.“

„Urob to pre mňa. Urob to pre svoje deti. Či ten obraz miluješ viac ako nás, ako mňa?“

Neodpovedal som. Len som si ľahol na starý matrac na zemi a zavrel som oči. „Vyrieši sa to.“

Ráno, keď som sa zobudil, žena bola preč. Deti spali. Vybehol som z izby, ale obraz bol tiež preč. Manželku ani obraz som už viac nevidel. Ani jedna zo žien, ktoré som miloval, sa už nevrátila.

Otvorená láska

Školské exkurzie boli zriedkavou zmenou v rozvrhu. Umeniu som veľmi nerozumela, ale lepšie, ako sa učiť. Kopa dospievajúcich ľudí v galérii je čistý chaos. Prekvapivo nikto nevyrušoval a všetci sme nasledovali sprievodkyňu. Rozprávala o obrazoch a ich autoroch. Prípadne pridala nejakú legendu o vzniku niektorej maľby. Nebolo to nič pre mňa, až kým sme neprišli k obrazu ženy. Hnedé vlasy mala vyčesané do strapatého drdola. Kučery, čo sa jej z neho vyšmykli, jej padali popri tvári. Oči akoby upierala do mojich.

Podľa príbehu, ktorý sa viazal k obrazu, údajne pochádzal z obdobia pálenia čarodejníc a inkvizície. Na to, aký bol starý, bol výborne zachovalý aj napriek niektorým nepatrným poškodeniam. Jednu ženu vraj ovládol samotný diabol, ktorý bol obrazom priam posadnutý. Hovorí sa, že pred upálením na hranici prekliala svoju dušu, ktorá je uväznená na tomto svete. Vždy, keď sa narodí človek s touto dušou, je dielom diabla, ktorý hľadá ženu z obrazu.

V noci sa mi snívало o tom, ako ma pália na hraniciach. Plamene mi oblizovali telo a ja som kričala o milosť. V burcujúcom dave som zazrela ženu z obrazu a potom som sa prebudila.

Do galérie som sa vrátila po troch dňoch. Každú noc sa mi snívало o plameňoch. Mala som pocit, že som sa zbláznila. Vyhľadala som sprievodkyňu.

„Prepáčte, chcela som sa spýtať, ako viete o legende tamtoho obrazu?“ prstom som ukázala na ženu.

Musela som vyzerať zúfalo, lebo povedala: „Tá legenda... je vymyslená. Ste v poriadku?“

Potili sa mi dlane. „Vymyslená?“ Zbláznila som sa? „Tak to by ste ju mali asi pozmeniť. Lebo vyznieva to, akoby diabol bol schopný lásky.“ Asi som to povedala ostrejšie ako som chcela.

Od tej doby som v galérii bola skoro stále. Len pri jednom obraze. Legenda sa každý týždeň menila. Raz vraj žena na plátne zabila boháča, lebo nechcela, aby si vzal inú. Inokedy sa do nej zaľúbil muž, ktorý obetoval

svoju ženu, len aby sa nemusel vzdať obrazu. Vždy to však bolo o osobe, ktorá podľahla kráse ženy.

Každú noc som snívala o nej. A musím priznať, že nie vždy boli tie sny neprijemné. Keď som nastúpila na vysokú, stretla som dievča, ktoré sa podobalo žene z obrazu. Správala som sa ako posadnutá. Nevedela som prečo, no tak mi ju pripomínala... Rozhodla som sa ju pozvať von. Keď som to spravila, súhlasila. Šli sme do nejakého klubu a tam ma zavolať, nech s ňou idem na toaletu. Tam na nás čakali jej tri kamarátky. Ľudia, ktorých priťahovalo to isté pohlavie, nemali v tomto svete miesto. Nechali ma tam ležať na kachličkách so zlomeným nosom a prasknutými rebrami. Krv z nosa sa rozlievala po podlahe.

Vrátila som sa do rodného mesta a opäť som začala chodiť do galérie. Hodiny som sedávala na lavičke pred obrazom ženy, až kým ma raz neodviezla polícia. Jedna zo sprievodkýň vraj mala pocit, že tam chodím za ňou a „obťažujem ju.“ Vraj som narušená, keď každý deň sledujem ženu na obraze. Potom ako vyšlo na povrch aj pár incidentov, kvôli mojej orientácii... ma poslali do psychiatrickej liečebne. Ani šoky ma však nezabavili spomienok na ženu s hnedými kučerami. Možno naozaj bola dielom diabla.

Umlčaný vierou a ilúziou

Verím, že každá bolesť a utrpenie má svoj dôvod. Budhovo učenie hovorí štyri pravdy:

1. existuje utrpenie,
2. utrpenie má príčinu,
3. utrpenie možno ukončiť,
4. existuje cesta k ukončeniu utrpenia.

Budha kázal, že všetky veci v materiálnom svete sú len ilúziou. Utrpenie je tiež spôsobené túžbou po predmetoch dostupných ľudským zmyslom. Preto som nerozumel, prečo hlavný mních povolil spoluprácu s organizáciou na rozvoj kultúry. Mala to byť výmena umenia a tradícií, aby ľudia spoznali iné krajiny. Poslali nám pár plátien a tým to pre nich bolo uzavreté. Hlavný mních ma poslal zaniest' ich do skladu. Budhizmus je „cestou,“ je o uvedomení si pravdy a reality života. Chcel som vedieť, čo iným zatieňuje zrak. Roztvoril som jedno z plátien. Pozerala na mňa žena. Mala tmavé oči a vyzerala ako žena, ktorá si vezme, čo chce. Rýchlo som plátno znova zroloval.

Sú štyri ušľachtilé pravdy:

1. život je utrpením,
2. pôvodom utrpenia sú ľudské túžby,
3. ak odstránime túžby, odstránime aj utrpenie,
4. cesta k oslobodeniu – osemdielna cesta.

Ja nesmiem túžiť, no teraz som cítil utrpenie. Lutoval som, že som si to plátno lepšie neprezrel. Vyzeralo staro a cenne. Musel som sa zbaviť tej túžby. Na druhý deň som odišiel do hôr. Potreboval som očistiť svoj život.

Nevedel som tú ženu dosť z hlavy. Prvé hodiny meditácie som sa nevedel poriadne sústrediť. Zožieralo ma to zaživa.

Cieľom budhizmu je dosiahnutie konca a pokoja. No ak žijeme slepí a nevidíme realitu a pravdu, naša duša sa reinkarnuje. Znova sa narodíme v inom tele. Preto sa musíme zbaviť všetkých túžob, aby sme našli svoj pokoj.

Budha si sadol pod strom. V prvú noc sa mu premietli všetky jeho predchádzajúce životy.

Z hôr som sa nevrátil a pokoj som už nikdy nenašiel.

Dnes

Som zberateľka umenia. Môj dom je plný diel a obrazov. Sochy, porcelán... všetko, na čo si spomeniete. Obchodujem s akciami, čo môže byť v roku 2021 riskantné. Ale risk je zisk. Coronavírus je v plnom prúde a aukcie sa konajú len online. Prihlásila som sa na jednu. Bola to anonymná aukcia, čo bolo trochu podozrivé, no nemala som s tým problém. Cez svoje konto som sa pripojila na stretnutie. Ukázalo sa, že už začalo, čo bolo zvláštne, lebo podľa mojich informácií som stále mala ešte päť minút. Práve niekto kúpil starožitný meč za desaťtisíc. Ďalšia v poradí bola nádoba v antickom štýle. Krásne by sa mi hodila do spálne, ale cena sa rýchlo šplhala k pätnástim tisícom. A blázon nie som. Aká je dnes hodnota peňazí? Odpoveď nezávisí odo mňa. Ak som niečo chcela, tak som si to zobrala. Nehladiac na cenu.

Ďalší v poradí bol obraz. Údajne pochádzal z Ázie, no žena na ňom nebola aziatka. Perfektne by sa mi hodil do pracovne. Chcela som ho. Musela som ho mať.

Prihodila som. No niekto prihodil tiež a cena bola tridsaťdvatisíc. Veľmi veľa za obraz bez presného pôvodu alebo autora. No už som ho videla u seba na stene, a tak som prihodila na štyridsaťpäťtisíc. Niekto opäť prihodil, a tak som to uzavrela. Šesťdesiatitisíc. Získala som ho. Tá cena bola príšerná, no už som ho videla vo svojej náručí. Vtipné, v minulosti ho možno predávali za pár zlatiek a dnes som ho kúpila za celý majetok.

Ale žijeme len raz a každý po niečom túžime.

Nina Kadáková (Nitra)

ÚNIK

Vstala. Slzy z prebdenej noci zamietla pod vankúš. Rozhodla sa, že dnes bude iná. Nová. Z oblohy ukradla posledné hviezdy, aby mohla opäť svietiť. Slnko. Presne tak ju všetci volali, a presne tak si ju pamätali srdcia ostatných. Pohľad jej klesol na kus pokrčeného papiera, ktorý z hnevu roztrhla a zaliala zlosťou z čerstvo zraneného srdca. Po dvoch týždňoch väzenia sa rozhodla opustiť klietku, do ktorej sa zamkla. Papier zdvihla a obe časti spojila k sebe. Papier s chaotickými machuľami tvoriacimi vesmír. Vedela, že ju to bude bolieť. Vedela, že ju to vráti späť k nemu. No v ten moment, v tú chvíľu, to brala ako jediný únik. Krčah so šťastím. Obliekla si minulosť a začala písať.

„Sára, tvoje srdce funguje iba na tridsať percent. Nevieme presne určiť, akú dlhú dobu ho prístroje ešte dokážu poháňať.“ Začiatok konca? Nie. Iba krutá realita, pred ktorou som sa snažila pätnásť rokov utiecť. Je to tak. Mám vrodenú srdcovú vadu. Moje srdce je už niekoľko rokov napojené na prístroj, ktorý mu pomáha fungovať. Na prístroj, vďaka ktorému som stále tu. To však nemení nič na tom, že srdce stále slabne.

„Musíme začať hľadať darcu. Transplantácia je tvoja jediná nádej.“ Pri tejto predstave sa mi hrnuli slzy do očí a v hrdle sa mi vytvárala obrovská guča, ktorá zastavovala zbytočné slová. Nevedela som si predstaviť, že niekto musí zomrieť, aby som ja mohla žiť. Ľudské srdcia sa nedajú len tak vyrobiť, ani myšlienkami vykúzlíť. Jediná možnosť je čakať. Čakať na... Na smrť? Na nové srdce?

Boli ste už niekedy tak dlho v nemocnici? Dni tu plynú dvakrát pomalšie než v škole, doma, kdekoľvek inde. Keďže prístroj snažiaci sa udržovať moje srdce pri vedomí mi umožňoval kráčať, prechádzky po nemocnici boli vždy tá najzaujímavejšia časť každodenného cyklu. Strecha a horná terasa boli najvyššie dostupné miesta, kam som v tejto škatuli mohla ísť. Chodí tam veľmi málo ľudí, takmer nikto, keďže tam je vždy zima a fúka silný vietor. Pre mňa je to niečo ako druhý svet. Miesto, odkiaľ pozorujem západ slnka... Rozprávam sa s hviezdami... Dnes tam moje kroky viedli opäť.

„Štvrté poschodie,“ oznámil mi neznámy hlas sprevádzajúci ma poschodiami tejto kliecky. Chladný vánok mnou zatriasol ešte pár sekúnd predtým, ako sa ruky výfahu otvorili. Kto to je? Na mojom neoficiálne

vyhradenom mieste stál on. Chlapec, vysoký, chudý, s rukami vo vreckách, opretý o zábradlie terasy. Mal červenú mikinu, šedé tepláky a čierne tenisky, z ktorých mu trčali konce pestrofarebných ponožiek. Pomalým krokom som sa k nemu blížila a vnímala každý jeden detail. Hltala som ho pohľadom. Keďže som vždy najväčšou majsterkou trapasov, potkla som sa o zle zaviazanú šnúрку vlastnej ľavej tenisky. Snažila som sa udržať rovnováhu, ale aj napriek tomu som ho jemne buchla do pravého pleca.

Otočil sa a pozrel sa na mňa. Usmial sa. „Ahoj, ako sa voláš?“ zavnímala som otázku, snažiac sa zakryť tie dve červené jahôdky, ktoré mi medzitým dozreli na lícach. „Som.. som... ja som Sára. Volám sa Sára,“ zakoktala som sa. „Rád ťa spoznávam, Sára. Ja som Peter,“ odpovedal. Prítomnosť ovládlo ticho. Keď sa mi podarilo ujsť pred jeho pohľadom, všimla som si, že mu do nosa vedú hadičky. Kyslík! Ja hlúpa. Bola som taká zahľadená a zmätená, že som si ani nevšimla kyslíkový prístroj, ktorý mal odstavený pred nohami. Kto ma pozná, vie, že zvedavosť patrí medzi moje negatívne vlastnosti. „Cystická fibróza? Rakovina?“ trochu neslušne a nevhodne som pred neho postavila najhoršiu otázku. „Ha,“ povzdychol si. „Možnosť B je správna. Rakovina pľúc. Posledné štvrté štádium,“ otvorene a úprimne na mňa vysypal celý svoj osud. „Čakám, dalo by sa povedať, na smrť. Moja jediná záchrana by bola transplantácia. Liečba mi nezaberá.“ Ostala som stáť ako socha. Prečo práve dnes sa mi do cesty priplietol človek, ktorý má podobný osud ako ja? Trvalo mi asi desať minút, kým som opäť nabrala slová.

Ten večer bol iný. Posledný normálny. Najkrajší. Rozprávali sme sa dlho. Hodinu? Dve? Tri? Naše príbehy sa spojili a ja som mala pocit, že mi niekto konečne rozumie. Pri ňom som aspoň na chvíľu na všetko zabudla. Vyfarboval mi momenty tohto čiernobieleho sveta. „Bez anjelov ako si ty, svet neprežije,“ boli posledné slová, ktoré vyšli z jeho úst. Ešte v tú noc, v ten magický večer som upadla do hlbokkej kómy. Moje srdce prestalo biť a život mi do tela prichádzal iba vďaka mnohým prístrojom, na ktoré ma napojili.

Počas toho, ako som sa ocitla medzi životom a smrťou, nevnímala som skutočný svet. Nepamätám si ani jeden okamih, ani jeden moment. Všetky tie hlasy, tie, ktoré ma sprevádzali a radili mi, zrazu stíchli. Pripadala som si tak veľmi sama. Blúdila som tmou, až som v diaľke zbadala svetlo. „Peťo? Si to ty?“ zmätená som nechápala, ako sa tam dostal. Mal biele nohavice, tričko a krídla. Vyzeral ako anjel a vyžaroval z neho nádherný pokoj. Viem, možno si myslíte, že som sa zbláznila alebo mám iba veľmi bujnú fantáziu, ale naozaj tam bol. Jeho pery sa vlnili rovnakým úsmevom a v jeho očiach bolo rovnaké nebo, ale z jeho nosa už netrčali hadičky. Nebol pripútaný o kyslík. Dýchal. Úplne sám. Zázrak! Rozbehla som sa k nemu, aby som ho objala. „Sára, nie! Stoj! Nechoď sem! Musíš sa vrátiť! Svet potrebuje anjelov ako si ty. Vráť sa. Prosím...“vtedy som Petra videla naposledy.

Otvorila som oči. Bola som naspäť vo svojej izbe. Okolo mojej postele sedeli rodičia a vedľa nich stál doktor. „Zvládla to. Jej srdce... Bije! Bije samé a bez prístroja!“ s nadšením zvolala moja mamina. Priložila som si studené dlane na hrud'. Bije. „Kto to bol? Kto mi daroval srdce?“ nič viac

ma v tom momente nezaujímal. „Vieš, zlatko, bol tu hospitalizovaný jeden chlapec. Volal sa Peter. Mal rakovinu pľúc a včera v noci zomrel. To on ti daroval srdce.“

Presne tu sa ich príbeh skončil. Slza, ktorá dopadla na papier, rozpila tie tri bodky, ktoré za týmto príbehom napísala. Ostala ako socha s bijúcim srdcom. S jeho bijúcim srdcom. Unikla smrti. Papier odložila na posteľ a podišla k oknu. Bola už hlboká noc. Očami sa zahľadela na hviezdy. „Ďakujem!“ zašepkala.

Gabriela Andelová (Partizánske)

NEBOLO TO MOJE DIELO

Vonku bolo krásne. Vtáci pospevovali do symfonickej melódie. Nebola ani zima ani teplo. Každému bolo úžasne v týchto podmienkach. Jednoducho vystrihnutý obrázok priam ako z rozprávky. V základnej škole Koleso, známej široko ďaleko, sa dnes koná každoročná súťaž, v ktorej každý v triede vytvorí príbeh a víťazné budú uverejnené v školskom časopise. Nič extra, ale niektorí to brali vážne. Myšlienka, že by si niekto mohol prečítať práve ich príbeh, ich nadchýnala. Každý v škole sa na to nesmierne tešil. Najmladší, ktorí sa môžu zúčastniť, sú tento rok tretiaci a ich diela bývajú vždy najúspešnejšie. Tie deti to neberú na veľmi vážne. Všetko im je „putna“. Toto je pre nich len hra alebo len krátkodobé zabavenie sa, než znovu pôjdu von. Pre školu je toto tematický deň. O 8:00 si všetci sadnú, ako keby bol obyčajný deň v škole. Učitelia potom rozdeľujú každému jeden linajkový papier, jednu ceruzku a jednu gumu. Od 8:10 majú deti voľnosť. Žiadna téma. Žiadne pravidlá. Stačí príbeh odprezentovať na papieri.

Liam, ktorý je práve z tretej triedy, má ešte čistý papier. Sedí úplne naľavo pri okne. Z okna má čistý výhľad na ihrisko, kde nič nie je, len tráva a polorozpadnutý kôš na basketball. Keď sa obzrel doprava, uvidel, ako sa každý snaží napísať ten najlepší príbeh. Laura píše o princovi zachraňujúcom svoju vyvolenú. Samo píše o robo-godzile, ktorú zastaví kopa hrdinov. Ale Liam nič nenapísal. Nevedel prísť na to, o čom má písať. Túto školskú súťaž ani nechcel robiť. Gramatika mu nejde a veľmi sa za to hanbí. Pozrel sa opäť z okna a sústredil sa na ihrisko ako na celok. Snažil sa ho vnímať a pochopiť niečo z toho. Prečo chcú vytrhnúť jediný kôš na basketball, ktorý máme. Prečo je tam tak sám. Nikto mu nerobí spoločnosť. Musí byť smutný. Toho len tak nahradia?

Hneď ako si Liam toto v hlave povedal, blysklo mu a začal kresliť. Nebol to nijako zložitý obrázok. Nakreslil rovnú plochu s basketbalovým košom. Hneď predeň nakreslil chalana, ktorý je šťastný a hádže loptu priamo naň. V strede papiera urobil priamku z hora dolu a pokračoval v kreslení na pravej strane papiera. Opäť nakreslil kôš, ale tento krát bez chalana. Košu pridal oči a ústa a spravil ich smutné. Ešte na vrch pravej strany papiera pridal oblaky z ktorých prší, aby dodal tomu pochmúrnú atmosféru. Aj keď Liam

nevie moc kresliť, ani ho to nikdy nejako nebralo. Teraz sa sústredil ako to len šlo. Nanešťastie, než stihol dokresliť trávnu na zemi, čas na súťaž uplynul. Učiteľka z tretej triedy začala zbierať papiere a na každého sa usmievala. Bola to typická milá učiteľka, ktorú máte za život len párkrát. Keď bola pri Liamovi, pozrela sa začudovane na papier. Liam sa na ňu usmial a ona spätne vrátila úsmev. Jej úsmev by mohol aj ľadovce roztopiť.

Liam prišiel domov celý zamyslený. Vonku sa hrať už nemohol. Bola tma a celkom aj chladno. Rozmýšľal, čo bude robiť celý víkend. Nemá moc úloh je len v 3. triede a stihol si ich spraviť minule. Pozrel sa na svoju obľúbenú show. Ani sa nenazdal a bol čas spať. Liam nie je nejaký zbojník, ktorý protestuje, keď má ísť spať. Číže si ľahol poslušne do postele. Chvíľu sa pozeral na strop a rozmýšľal, čo bude robiť v sobotu a nedeľu. Ako pomaly vymýšľal svoj diabolský plán, oči sa mu úplne zatvorili a zaspal.

Zvyšok víkendu nebol nijako zaujímavý. Len jedol sladkosti, pozeral sa na televíziu a chodil s kamarátmi zo školy blbnúť von. Do školy sa mu ale tento krát chcelo. Aj keď vonku pršalo, mali vyhlásiť, kto vyhrá z danej triedy súťaž. Liam sa na to neskutočne tešil. Nemyslel si, že vyhrá. Vedel, že písanie či kreslenie moc nezvláda, no nejakú formu príbehu zvoliť musel. Plus, nikto iný nekreslil. Nedávalo by najmenší zmysel, keby vyhral práve Liam. Ale aj tak troška dúfal, že tam nejaká tá šanca je. Ešte než každé dieťa dostalo školský časopis, Liam sa rozprával so spolužiakmi pri jeho ľavici.

„Liam, čo si vlastne robil ty? Pani učiteľka sa na teba divne pozrela, keď ti brala papier. Potom ti niečo ešte pošepkala, ale netuším čo,“ povedal Samo a popri tom hľadel na Liama ako na vraha.

„Ummm, nooo, ja som nakreslil basketbalový kôš,“ odpovedal Liam.

„Nič viac? Si sa moc nesnažil. To podľa mňa aj Filip spravil viac ako ty,“ do konverzácie sa vrhla aj Peťa.

Celá trieda si o tom začala šuškať. Liamovi ani tak nevadila tá pozornosť. Vždy jej mal dosť a vedel si ju obrátiť, ako chcel. Zazvonilo na hodinu. Všetci si sadli a čakali na učiteľku. Keď dorazila, všetci sa na jej uvítanie postavili a počkali si, kým sa učiteľka posadila ako prvá. Hneď ako sa uvelebila na svojom tróne, sa v okamihu všetci ticho posadili a čakali, čo im povie.

„Takže deti, tento ročník tvorenia príbehov bol pre mňa veľmi potešujúci. Nielenže ste vytvorili krásne rozprávky, ktoré mi robili radosť pri čítaní, ale mali sme tentokrát aj niečo iné ako len slová. Podľa mňa by si každý zaslúžil byť víťazom. Nuž, ale tak to žiaľ nejde. Budem vyvolávať a vyvolaný si príde pre svoj časopis.“

A je to tu: niekto z našej triedy ju bude reprezentovať. Učiteľka začala priezviskami vyvolávať postupne každého. Nie žeby to bolo také dramatické, len sa jej nechce neustále chodiť po triede a rozdávať časopis. Pomaly každý mal už svoj, až na Liama. Nikomu sa nechcelo čakať na druhých. Tak tí, čo už mali časopis ho hneď otvorili. Liam sa znudene pozeral z okna. Liam! Učiteľka mierne zvýšila hlas po niekoľkom opakovaní. Liam sa zľakol a rýchlo sa obzrel po triede. Celá trieda sa pozerala na neho. Netušil prečo. Žeby ho vybrali? Liam sa postavil a pomalým tempom šiel ku učiteľke.

Po ceste sa nechcel obzerať, bál sa, že si pokazí prekvapenie. Pred učiteľským stolom sa zastavil. Trápne sa usmial a schmatol časopis. Učiteľka sa ako vždy pousmiala svojím hrejivým úsmevom. Liam sa bleskurýchle vrátil na svoje miesto. Pozrel sa na prednú stranu. Bolo tam veľkým napísane: „TEMATICKÝ DEŇ PRÍBEHOV INAK!“. Ostal trochu zaskočený, že tento polrok je vážne časopis venovaný len tomuto dňu. Nevydržal čakať a začal listovať. Videl tam ako vzostupne postupujú príbehy tried, až narazil na svoju triedu. Bol presne v strede časopisu. Cez celú dvojstránku. Bol to jeho obrázok, ale nakreslený inak, nejak lepšie. Liam by nikdy takto na svoj vek nemohol kresliť. Bolo to ako od profíka. Už pochopil, prečo sa všetci na neho tak pozerali. Mysleli si, že kreslí takto dobre. Ale on sám nevedel, čo to bolo. Boli tam tie koše. Presne ako ich kreslil on. Ale to spracovanie bolo nepochopiteľne dobré. Keď sa pozrel na autora, tak tam bolo napísane len „anonymný autor“. Liam bol sklamaný, nebol to jeho obrázok. Začala sa mu roniť slza, vtom nabehli všetci spolužiaci k nemu.

„To si vážne kreslil ty?“ hromadne sa ho to pýtali.

Liam sa zakoktal, nevedel, čo sa deje. Nekreslil to, ale bol to jeho obrázok. Ale kto to potom prekreslil? Keďže je to anonymné zverejnenie, môže si to privlastniť. Svojím spôsobom je to jeho obrázok. A keďže sa stále vypytovali, tak Liam jednoducho a skromne prikývol.

„Wow, toto je na úrovni profesionála. Máš veľký talent Liam.“

Liam týmto pochvalám len prikyvoval. Aj keď to nebolo jeho dielo, cítil sa pyšne. Cítil, že to je jeho zásluha. A v tom aj chcel ostať.

Celý rok úmyselne nekreslil, aby sa náhodou neukázalo, že taký talent nemá. Ale aj bez toho ostal pre každého ten nadaný. Spolužiaci sa po celý rok snažili nejako získať ďalší skvost, ktorý by Liam nakreslil, ale nenechal sa presvedčiť. Vždy odpovedal, že kreslenie je zbytočná strata času. Ale opak bol pravdou. Každý deň po škole sa zavrel do izby a kreslil. Kreslil stále dokola, bez prestávky. Bol ako posadnutý. Myslel len na to, ako sa cítil trápne, keď si niekto jeho dielo privlastnil. Povedal si, že tento krát sa musí sám dostať do časopisu. Nielen jeho myšlienka, ale aj jeho kresba. Jeho vlastný príbeh. Popritom ako sa učil kresliť, našiel záľubu práve v komiksoch. Boli to jednoducho obrázky, ktoré predstavovali príbeh. Dalo mu to väčšiu možnosť sa vyjadriť. A mal čo vyjadrovať, ukázalo sa, že Liam je bystrejší ako spolužiaci. Nie čo sa týka školy. Známky ho prestali zaujímať. Začali ho zaujímať chúlостivé veci. Bol sám neustále zavretý v izbe. To mu veľmi na nálade nepridalo. Bol poháňaný žiarlivosťou. Chcel sa zlepšiť a ukázať, že na to vážne má.

Liam bol už štvrták, starší a múdrejší o jeden rok. Všimol si svojej zmeny v sociálnej vrstve. A bolo mu to aj jedno. Pomaly nikto sa s ním nerozprával. Len si kreslil. Cez hodiny aj prestávky. Kreslil jednoduché komiksy so štyrmi obrázkami, aby to pasovalo na A5. Mal pripravených asi 10 príbehov. Ale nebol spokojný, stále rozmýšľal nad iným, lepším. Ale aj keď nevedel vymýšľať, bez prestávky aspoň kreslil. Mal nespočetne veľa preplnených skechbookov. Boli všade v jeho izbe. Plné zlepšovania.

Čo stránka, to pokrok, ale stále sa nevedel dostať na jeho úroveň. Liamove ťahy boli drsné, bez citu. Jeho boli hladké, každý ťah mal svoju úlohu a spolu tvorili nebeský celok. Nechcel sa ale vzdať. Vedel, že nie je ďaleko od neho. Stačí iba trochu vytrvať.

O dva mesiace neskôr prišiel deň D. Liam si pripravil komiks, ktorý predvedie na tematickom dni. Nevnímal nič, len čakal, kedy sa ručička dostane na čas 8:10. Učiteľka hovorila nejaké podobné informácie ako minulý rok. Bolo mu to jedno. Mal pripravenú ceruzku a vedel, že teraz to bude iné. Teraz mu to nebude jedno. Dal do toho príliš veľa. Hodiny odbili 8:10. A Liam ako blesk začal kresliť snažil sa čo najrýchlejšie spraviť sketch. Chcel mať čo najviac času na detaily. Zahodil svoj plán kresliť komiks a nakoniec sa rozhodol, že nakreslí jeden obrázok. Začal kresliť telo. Silného a veľkého muža. Dal mu helmu a vybil pár zubov. Hlúpy výraz na tvári, ktorý hľadá priamo pred seba. Snažil sa dokončiť celý obrázok a nebrať to po častiach. Mohol by niečo nestihnúť a vyzeralo by to čudne. Po sedliackom rytierovi začal kresliť futuristické mesto. S lietajúcimi autami všade osvietenými neónmi. Na toto trénoval, keď uvidia jeho hru so svetlom, budú vo vytržení. Pri intenzívnom kreslení sa mu zlomila ceruzka a vnikol spať do reality. Všimol si, že nie je jediný, kto kreslí. Očividne inšpiroval aj ostatných, no nevenoval tomu prílišnú pozornosť a viac menej mu to bolo úplne jedno. Tento rok je o ňom. Rýchlo si vytiahol z tašky strúhadlo a začal strúhať. Nechcel ale ostrý špic. Ten by vytvoril príliš silnú a tenkú čiaru, ktorá by nemusela ísť ani vygumovať. Vytiahol krásne ostrú ceruzku a sám ju nechťom zlomil na špicu.

Bol koniec, učiteľka začala zbierať papiere a ako minule sa zastavila u Liama, aby zbadala niečo abnormálne. Liamovi sa zastavil čas. Od radosti sa začal usmievať. Stihol to. Cítil sa pyšne. Vyplatila sa celá tá snaha. Vedel, že nebola taká dobrá, ako toho človeka, čo mu vykradol nápad. Ale stačilo mu to. Tento krát tam bude jeho dielo. Hneď ako učiteľka vyzbierala posledný kus papiera, popriala pekný zvyšok dňa hromadne celej triede. Než stihol každý odísť z triedy, Liam ešte sedel v lavici. Mal príliš veľa pomôcok na kreslenie, trvalo mu to chvíľu, než všetko zbalil. Keď už mal peračník v taške, postavil sa a odchádzal z takmer prázdnej triedy. Jeho kroky sa ozývali a Liam mal divný pocit. Nikto na neho nečakal. Šiel domov úplne sám, ale necítil sa osamelo. Nejak si začal zvykať na to, že už nie je taký populárny. Jednoducho si vykračoval cestou domov, ktorý bol neďaleko od školy. Ani sa nenazdal a bol vo svojej izbe. Uchopil ceruzku, ktorá bola na konci ohryzená a relatívne silno opotrebovaná. No mal ju najradšej. Sadol si, vytiahol nový notes a pokračoval v kreslení.

Ako čas rýchlo ubiehal, Liam sa stal siedmakom. Neprestal kresliť ani po takej dlhej dobe. Nikdy mu to nevyšlo, ale stále sa chcel dostať do časopisu. Nechápal, ako je možné, že každý rok ho niekto napodobnil len krajšou kresbou. Dal do toho tak moc úsilia, ale rok čo rok zlyhal. Začínal žiarliť, že z jeho nápadu niekto ťaží len kvôli tomu, že to nakreslil krajšie. Bola to sprostá

krádež. Liam bol v triede na hodine angličtiny a ako vždy si kreslil do zošita. Na začiatku tam mal nejaké slovíčka po anglicky, ale angličtina bola pre neho akási zbytočná. Všetko už pomaly vedel z internetu, keď hľadal návody ako kresliť. Čiže kreslenie bolo pre neho jediné múdre rozhodnutie. Robil hrubé ostré ťahy. Nebol v tom žiaden obrázok. Iba agresívne čiary. Čím viac bol nahnevaný. Akokoľvek sa snažil nikdy mu to nevyšlo. Zazvonil zvonček. Liama zaboleli uši. Málo spal. Zajtra sa konala opäť súťaž tvorenia príbehov. A netušil, či zvládne ďalšiu prehru. Než sa stihol postaviť, učiteľ angličtiny si poriadne odkašľal a Liam si toho všimol. Liam nenápadne pozrel na učiteľa a ten naznačoval, aby k nemu Liam prišiel. Zatiaľ čo celá trieda odchádzala na obed, Liam si musel vypočuť, čo mu chce učiteľ povedať.

„Ahoj Liam, potreboval by som tvoju pomoc,“ Liam len ticho sledoval učiteľa, bez akejkolvek reakcie.

„Všimol som si, že po škole často chodíš priamo domov. Napadlo mi, že by si mohol tvojej spolužiačke odnieť poznámky,“ než stihol učiteľ dopovedať, začal vyťahovať obrovský šanón poznámok. Bolo tam omnoho viac ako len na týždeň.

„No mohol by som jej ich odnieť.“

Liam bol zaskočený, kto natoľko chýbal, že potrebuje také množstvo poznámok. Jediný, kto chýbal, bola Peťa a tá už je v škole. Učiteľ si niečo mrmlal popod fúzy a ešte niečo hľadal.

„Ááááá, tu to je. Takže, Liam, tu máš adresu. Nebýva ďaleko od školy. Zanes jej to, prosím ťa. Už musím ísť, spolieham na teba.“

Liam sa nestihol ani rozlúčiť a učiteľ zmizol. Tešil sa, že si bude hneď potom kresliť. Nezdržoval a pozrel si adresu jeho záhadnej spolužiačky. Bolo to vážne kúsok od školy. A zároveň smerom k jeho domu. Vyrázil na krátku cestu s obrovským šanónom v ruke. V hlave sa mu tvorili ďalšie nápady na zajtrajšok. Už len keď myslel na ten deň, začal panikáriť a stresovať. Vždy ho to vytrhlo mimo realitu. Nevnímal ani cestu, po ktorej šiel a potkol sa. Papiere sa mu rozleteli sem a tam. Musel všetky pozbierať a nahádzať späť do šanónu. Keď sa obzrel okolo seba, všade videl rodinné domy. Boli pekné, novodobé a veľa ľudí tam ešte nebývalo. Prešiel pár domov a bol na adrese. Tento dom bol ale iný. Vyzeral opustene. Žiadne rastliny nerástli naokolo. Nikde pes, proste nič. Prišiel k dverám, lebo nemali ani žiadny plot, ktorý by ho od nich delil a zazvonil. Nič nepočul a nikto nešiel k dverám. Zazvonil znova a tento krát zvonček na chvíľu podržal. Stále nikto a nič sa nedialo. Šiel zaklopať, ale tesne predtým ako sa dotkol dverí, tak sa pootvorili. Vnútri bola tma a Liam nevedel čo mal robiť.

„Haló? Je niekto doma?“ stál pred pootvorenými dverami a obzeral sa neustále okolo seba. Nakukol cez dvere a bol tam jeden pár topánok. Nikam inam nedovidel. Otvoril dvere viac a znova sa opýtal, či je niekto doma. Vstúpil do domu. Vyzul sa a bosí sa začal prechádzať po dome v domnienke, že niekoho nájde. Ako tak blúdil, stratil prehľad o tom, kde je. Dom bol obrovský. Nakoniec narazil na schody vedúce hore. Nemyslel si, že by dom mal dve poschodia. Muselo to byť nejaké podkrovie alebo

povala. Začal šliapať vŕzgajúcimi schodmi nahor, než narazil na kratšiu chodbu s jednými dverami priamo pred Liamom. Po celej chodbe boli zošity. Nevidel na nápisy na nich. Zobral si nejaký najbližší, čo mal po ruke a otvoril ho. Neveril vlastným očiam. Bol to skechbook. A obsahoval obrázky podobné tým jeho. Len lepšie. Omnoho lepšie. Pokračoval v listovaní. Všade boli identické obrázky len krajšie nakreslené. Začal sa klepať. Čo to je? Ako niekto mohol vedieť, ako trénujem? Ako niekto mohol tým istým štýlom trénovať v kreslení ako ja? To nie je náhoda. Započul búchanie v miestnosti za dverami. Zľakol sa, ale pomaly im šiel naproti. Ako zaklopal bolo znova ticho. Zaklopal znova a počul hlas. Tlmivo a nezreteľne počul: „Mama nie som hladná. Teraz niečo robím. Vypadni!“ Liam ostal ticho. Pozrel sa cez ľavé rameno a uvidel tam jeho prvý obrázok. Jeho úplne prvý obrázok. Basketbalový kôš. Bol to jeho kôš, nie tá vylepšená náhrada. Odlepil svoj obrázok zo steny. Prstami prešiel po obrázku, aby vedel, či je to originál, alebo len vytlačená kópia. Keď prešiel prstami po obrázku, otočil ho smerom k sebe a ostal tam šedý flák. Roztrhol ho na poli. Ľavú stranu si dal do vaku a pravú pustil na zem zároveň so šanónom. Papier pomaly plachtil a zapadol pod dvere na druhú stranu dverí. Než papier doplachtil, Liam utiekol. Dvere sa otvorili a v nich stálo dievča v teplákovvej súprave. Držalo v ruke papier, ktorý Liamovi padol pod dvere a bosá sa rozbehla po schodoch dole. Počula rachot pri vchodových dverách. Svižným tempom šla k nim, no tie ostali dokorán otvorené a nikde nikto. Vybehla von a vykrikla: „Ty si Liam?!”

Liam sa zastavil. Bol spotený, zadýchaný a pomaly sa otočil k tej cudzej babe v teplákovvej súprave kúsok za ním. Liam sa potichu opýtal: „Kto si?“ Dievča si začalo divne žmoliť ruky. „Ja milujem tvoje diela. Už keď som ich videla po prvýkrát. Zamilovala som sa do toho, čo tvoríš. Je to také jednoduché a zároveň tým vieš vyjadriť svoje emócie. Tvoja kresba je nádherná. Motivuje ma kresliť tiež.“

Liam vôbec nechápal, o čom rozpráva. Bol ticho a tupo pozeral na rovnako zadýchané dievča: „Vieš... Mne nejde komunikácia. Bojím sa ľudí. Cez tvoje kresby som prvýkrát cítila, že sa zvládnem s niekým rozprávať, len cez jednoduché ťahy ceruzkou. Preto som ich aj prekresľovala. Ukludňovali ma.“

Liam bol zmätený. Ale mal pár otázok: „Ako si sa dostala k môjmu výtvoru a odkiaľ máš moje skeche?“

Záhadne dievča sa mierne zasmialo a mierne pootočilo, aby sa vyhlo priamemu očnému kontaktu s Liamom. „No, moja mama je učiteľka. Dala mi trocha viac času na tú súťaž, keďže nechodím do školy. A tvoje dielo som si iba zobrala a nahradila ho mojím, keď sa nepozerala.“

„A moje skeche?“ dievča sa otočilo chrbtom Liamovi a mumlalo popod nos. „Niektoré notesy si hodil do koša, tak som si ich zobrala.“

Liam nevedel ako sa mal cítiť. Zistil to, ale aké má mať z toho pocity? Mal cítiť hnev? Radosť? Bol z toho zmätený: „Vzdávam sa.“

Liam sa otočil a začal utekať, ako to len šlo. Po celý čas to nemalo zmysel.

Zabil zbytočne niekoľko rokov života. Tak či tak to nakreslila tá fanatička lepšie ako on. Ani to, čo vytvoril, nebolo jeho dielo.

Peter Pajerský (Osuské)

Autori

DO 15 ROKOV

Poézia

PREMENA PRI PRÍLIVE

environmentálni transforméri
maličkí morskí slimáci na tanieri
udivujúca konkurencia neúplnej premeny
prečo sú ľudia len do seba zahľadení
chvostnaté hmyzu mláďatá
metamorfóza je silou čo ich poháňa
potomstvo nesmrteľnosti má zle vyvinuté pľúca
morské dno sa pod nimi rúca
porcie medúz na pevnine
invázia? to snáď nie
čudné formy vážok
biologický prací prášok
teória fosílnej potravy
vrátiť sa späť na dno oceánu?
tomu by som sa nebránil

Margaréta Kasardová (Bratislava)

PANI JESEŇ

Tá, ktorá si uplietla veniec z javorových listov
Tá, ktorá dúšok po dúšku popíja čaj zo šípok
Tá, ktorá má vrecká plné žalud'ových klobúčikov
Odetá do vlneného purpuru
Gaštany sa za ňou sypú keď beží ulicou
A celá roztrasená vykúka spoza múru
Čakajúc na toho kto ju bude ľúbiť.
Ktorý jej studené kvapôčky dažďa utrie z líc
Ktorý jej lásky večnosť sľúbi
Jeden deň sa premení na tisíc
Prebdených nocí, občas líška poblúdi
Ženích november vyzerá ju v zástupe mladíc.

Natália Koríneková (Prievidza)

JESIENKA

Na obrázku jeseň sychravá
s kvapkami dažďa
sa občas rozpráva
o snoch, strachu, radošti,
pocitoch, túžbach
i nekonečnej hravosti...
Dáždnik krehký, neveľký
ukrýva tajuplné spomienky
v povetrí tancujú listy
pomaly zaspáva
deň upršaný, hmľistý
farebná pocitová mapka
do myšlienok opatrne kvapká
a fantazijné predstavy
vietor s dažďom na chvíľu zastaví.

Sebastián Miškovský (Partizánske)

Autori

**DO 15
ROKOV**

Próza

ALIS VOLAT PROPRILIS (LIETANIE NA VLASTNÝCH KRÍDLACH)

Dvere do vyšetrovacej miestnosti sa prudko rozrazili a detektív Oliver Bell zaujal svoje miesto oproti Adamovi.

„Ste tu päť hodín aj s cestou, a už som kvôli vám musel vymeniť štyroch strážnikov, môj kolega odtiaľto odišiel s plačom a dvaja agenti, čo vás sem priviezli, sa dožadujú plateného voľna. Takže to skúsme ešte raz. Z mojej strany bez psychoanalýz a vypočúvacích taktík, a z vašej bez nepotrebného tárania. Kde je Ela Harperová?“

Adam nepohol ani brvou. Jeho zelené oči skúmali detektíva so zvláštnou prázdnosťou, akoby ho vôbec ani nepočul. Detektív sa ale nenechal rozladiť. Trpezlivo sedel a čakal. Po chvíli Adam mierne naklonil hlavu prehovoril:

„Nezabil som ju.“

Detektívovo obočie vystrelilo dohora.

„Ste obvinený z únosu, nie vraždy. Dievča sa stále nenašlo.“

„Je mŕtva,“ Adam prerušil detektíva, „a ja som ju nezabil.“

Adam nevedel, kedy sa to celé začalo. Asi to bolo v to osudné aprílové poludnie, keď sa ich štvorčlenná skupinka rozhodla odísť z mesta. Cesta prebehla podľa očakávania. Dvojčatá sa hádali na zadných sedadlách, Ela so slúchadlami v ušiach sem-tam pridala do ohňa, ale inak si len potichu hmkala.

„Pusti to nahlas.“ Povedal Ele po tridsiatich minútach Adam. Cez Zojin nahnevany hlas bol zázrak, že ho vôbec počula.

„Oplatí sa to vôbec?“ spýtala sa s malým úsmevom, ale pripojila svoj telefón k rádiu. Adam jej neodpovedal, namiesto toho len načiahol svoju ruku a bez toho, aby odtrhol pohľad od cesty, si zobral Elin telefón.

„Ak mám s nimi prežiť celý týždeň, potrebujem ich teraz umlčať.“

Adam prešiel zopár playlistov až kým nenašiel ten, ktorý hľadal. „Ešte sa mi poďakuješ.“

O sekundu na to sa autom rozľahli prvé tóny.

„Maximilián, ja prisahám...“ Zoja sa zasekla v strede vety a s veľkými očami sa nahla medzi predné sedadlá. „To je Radiohead?“

Adam sa samoľúbo uškrnul na Elinom prekvapenom pohľade.

„Ako zomrela?“ detektív Bell zdvihol pohľad od svojho zápisníka. Neveril mu. Kládol otázky, predstieral záujem, ale Adam vedel, že je to celé pretváрка.

„Ako sa má vaša žena?“ Keby nemal ruky v putách a stoličku pripevnenú k zemi, dokázal by tento rozhovor zmeniť na celkom peknú scénku. Ale ako so strážnikmi predtým, musel pracovať s tým, čo mal. Detektív nevyzeral ohromene. Vlastne ani len nezdvihol pohľad od svojich poznámok. Adam sa však nevzdával.

„Počul som, že ju nedávno povýšili. Keď sa dnes vrátite domov, nezabudnite jej odkázať, že gratulujem. Nepracuje teraz náhodou na križovatke medzi Hlavnou a Dvadsiatou treťou?“

Bell mierne naklonil hlavu. Adam sa usmial.

„Myslíte, že sa z práce dostane skôr ako vy? Možno uvarí večeru...“

„O čo vám ide?“ Detektív sa naňho prudko pozrel. V očiach sa mu mihol hnev a Adamov úsmev sa pri tom pohľade len rozšíril.

„O nič. Len si myslím, že na vaše výročie by ste sa mali viac snažiť. Možno jej kúpiť kvety a čokoládu.“

Detektív sa nútene zasmial.

„Chápem. Spravili ste si svoj malý prieskum. Stavím sa, že ste kolegoví povedali o jeho chorom synovi a strážnikovi Rafaelovi o jeho matke. Skrátka všetko, o čom ste sa dokázali dočítať na internete. Neviem, čo máte za lubom, ale nebude to fungovať. Teraz mi bez zbytočných rečí povedzte, ako zomrela Ela Harperová?“

Možno sa to začalo dávno pred tým, keď Adam potichu otvoril dvere od bytu 6B. Mal sa v pláne potichu vytratiť, zatiaľ čo Nina a Max ešte spali, ale osud mal preňho zjavne iné plány. Na chodbe oproti sedelo dievča. Chrbtom sa opieralo o zavreté dvere bytu 6A, nohy malo pritlačené k hrudi, hlavu si držalo v rukách a bez ostychu si nahlas spievalo.

„Veľa šťastia, zdravia...“

Adam sa oprel o stenu a s neskrývaným záujmom sa započúval

do jemnej melódie, ktorá sa ozývala v inak tichej chodbe.

„Veľa šťastia zdravia... Veľa šťas...“

„Nikdy som si nemyslel, že uvidím niečo takto úbohé.“

Dievča zdvihlo hlavu tak prudko, že sa Adam chvíľu bál či si nezlomilo krk.

„Prosím?“

Adam si ju ešte raz poriadne prezrel. Vlasý mala spolovice mokré, make-up rozmazaný akoby plakala. Keď veľmi natiahol uši, mohol počuť, ako sa kvapky dažďu odrážali od strechy.

„Prepáč, nenechaj sa rušiť.“ Venoval jej svoj sladký úsmev a zišiel dolu schodmi.

„Počkaj!“

Adam zacúval naspäť, obočie zdvihnuté.

„Som Ela Harperová a vymklosom sa.“ povedala so zvláštnym očakávaním.

„Som Adam Anderle a nepýtal som sa.“

„Ako si vedel, že Radiohead zaberie?“ bola prvá vec, ktorú sa Ela spýtala, keď vošla do kuchyne.

Nina a Max boli na poschodí, ich tlmené hlasy vyplňali ticho chaty.

„Je to asi jediná vec, na ktorej sa zhodnú.“ Adam pokrčil plecami a pokračoval vo vybaľovaní potravín.

„Ale prečo práve Radiohead?“ Ela sa k nemu pripojila s ďalšou taškou. Vlasý mala lajdácky uviazané v polorozpadnutom drdole a padali jej do očí. Z nejakého dôvodu to Adamovi prišlo neskutočne iritujúce.

„Prečo na to neprídeš sama?“ spýtal sa a jemne jej zastrčil padnuté pramene za ucho.

„Mám právo nevypovedať.“ Adam sa oprel o stoličku a zavrel oči. Preňho konverzácia skončila. Detektív si frustrrovane povzdychol.

„Strácate môj čas, pán Anderle. Teraz nie je vhodná chvíľa na mlčanie.“

Adam otvoril jedno oko.

„Neveríte, že je mŕtva.“

Detektív zaťal sánku.

„Keby bola mŕtva, našli by sme telo.“

Adam sa nahol späť dopredu a oprel svoje predlaktia o stôl.

„Našli by ste jej telo, keby som ju zabil ja. Ale ako som vám už povedal, ja som to nespravil.“

„Bývaš oproti, nie?“ Dievča, čo sa predstavilo ako Ela Harperová, ukázala na dvere do bytu 6B.

„Nie.“ Adam sa opäť zvrtol na odchod.

„Ale vyšiel si odtiaľ!“ Ela ho nasledovala dolu schodmi. Adam ju odignoroval.

„No tak, počkaj prosím! Dnes mám narodeniny a vymkla som sa. V meste som nová a správca povedal, že príde až o tri hodiny. Nemôžem čakať ďalšie tri hodiny na chodbe! Vonku prší a...“ zvyšok jej vety sa stratil, keď vrazila Adamovi do hrude. Zacúvala pár krokov dozadu a hrdo zdvihla hlavu, akoby sa snažila získať naspäť dôstojnosť, ktorú počas svojho tárania očividne stratila. Na Adama to nespravilo dojem. Maximálne ho to trochu pobavilo.

„No a?“

„To mi naozaj nepomôžeš?“

„Ak si dobre pamätám, o pomoc si neprosila.“ Adam sa načiahol po kľučku vchodových dverí, ale predtým, ako ich stihol otvoriť, ho chytila za zápästie.

„Budeš taký láskavý a pomôžeš mi? Prosím.“

Detektív bol unavený a Adamovi ho bolo trochu ľúto. Nevedel, ako dlho sedeli oproti sebe a mlčky si hľadeli do očí, ale po čase bolo pre staršieho muža nemožné potlačiť zívnutie.

„Dobre. Dajme tomu, že vám verím. Ak je teda mŕtva a vy tu nemrháte mojim časom, ako zomrela?“

Adam nervózne pokrútil zápästiami v chladných putách.

„Je to dlhý príbeh. Komplikovaný.“

„Tak to aby ste začali rozprávať, Adam.“

„Neviem ako.“

„Nie, nie, nie... Adam je rozhodne mačka!“ Nina začala krútiť hlavou, zatiaľ čo sa pohár vína v jej ruke nebezpečne naklonil. Ela sa zamračila skoro rovnakým zmäteným pohľadom ako v deň, kedy sa prvýkrát stretli na chodbe.

„Musím uznať, že to dáva zmysel.“ Max prikývol, aj keď sa tváril, akoby mu súhlasenie so svojou sestrou spôsobovalo fyzickú bolesť. „Stále hovorí, že nás nemá rád, rovnako ako nemá problém verbalizovať, ako veľmi mu lezieme na nervy... Ale predsa len s nami trávi čas, kedykoľvek môže. Je to, pretože ti dávame jedlo zadarmo?“

Adam pretočil očami, ale aj naďalej sa odmietal zapojiť do absurdnej konverzácie, akou bola táto.

„Rovnako ako mačka má len jedného človeka, ktorému dovolí sa vôbec

priblížiť!“ Ela rozhodila rukami, oči jej radostne žiarili. Adam zdvihol pohľad od knihy.

„Koho?“

Letmo videl, ako si dvojčičky vymenili tajnostkárske úškrny.

„No predsa mňa.“ Eline líca sa zafarbili dočervena a Adam nevedel zabrániť svojmu širokému úsmevu.

„Zobrali ste ju do bytu Maximiliána a Zoji Dobrevských. Je to tak?“

Adam prikývol.

„Sme priatelia už zopár rokov. Raz som im zablokoval cestu z parkoviska a odvtedy ich vídam takmer každý deň.“

Detektív Bell si pošúchal tvár.

„Ak sú moje informácie správne, odišli z krajiny pred troma týždňami. Nemôžete sa hnevať, že mi to príde podozrivé.“

„Podozrivé ako? Vypršali im víza.“

Adama začali detektívove prázdne pohľady unavovať.

„Odídu z krajiny a ani nie o mesiac na to je Ela Harperová nahlásená ako nezvestná.“

„Bola ich kamarátka. Nepoznali sa dlho, ale rozhodne nemali dôvod ublížiť jej!“

„A vy? Mali ste dôvod na jej únos?“

Adam si uvedomil, že začal zvyšovať hlas.

„Povedali ste, žiadne vypočúvacie taktiky.“ Povedal cez zaťaté zuby.

Detektív sa lenivo usmial.

„Mali ste dôvod na jej únos?“ zopakoval svoju otázku o trochu jemnejšie.

„Je tu bez nich ticho.“ Ela zašepkala a prešla rukou po prázdnej stene. Jej kroky sa zneli v prázdnom byte neprirodzene hlasno, oči mala červené od plaču. Adam ju sledoval zo svojho miesta na zemi. Noví majitelia bytu mali prísť každú chvíľu a obaja vedeli, že dovtedy odtiaľ museli zmiznúť. Adam však v sebe nenašiel silu postaviť sa.

Ela mala pravdu. Byt, v ktorom posledných pár mesiacov prakticky bývali, zíval prázdnotou. Nina a Max boli preč a ich škriepky odišli s nimi.

Adam zalovil vo vrecku a vytiahol svoj telefón.

„Smiem prosiť?“

Inokedy by mu to celé prišlo absurdné. Vždycky veril, že ľudia prichádzajú a odchádzajú, a tak to má byť, ale pri pohľade na Eline červené oči sa v jeho hrudi niečo stiahlo.

A keď sa na Elinej tvári rozlial vďačný úsmev, tancovanie v strede prázdneho bytu na obľúbenú pesničku ich priateľov sa zrazu nezdalo až tak úbohé.

„Zabila sa.“ Adam povedal s meravým chladom.

Detektívovi vypadlo pero z ruky.

„Zopakujte to, prosím.“

Adam zavrel oči a porazenecky si povzdychol. Začínala ho bolieť hlava.

„Neuniesol som ju. Nasadla mi do auta a povedala, nech naštartujem.“

Adam si potreboval utriediť myšlienky.

Možno to začalo, keď spolu prvýkrát zaspali na gauči. Elna hlava na Adamovej hrudi, jeho ruky okolo jej pásu.

Alebo to bola tá večera u Tonyho, keď dvojčky na poslednú chvíľu zavolali, že nestihnú prísť.

Možno vôbec nezáležalo na tom, ako to začalo. Koniec koncov, detektív chcel len vedieť ako zomrela.

Ela sedela na okraji útesu. Po troch dňoch v aute vyzerala strhane. Pery mala popraskané, pod očami sa jej vytvorili tmavé kruhy. Adam skoro očakával, že si začne opäť spievať k narodeninám.

„Cítiš sa lepšie?“

Nechcel jej povedať, že by sa už mali vrátiť. Nikomu o sebe nedali vedieť skoro celý týždeň. Ako poznal Elinho otca, tak zvolal už celú kavalériu a z Adama spravil medzinárodného zločinca.

Ela neodpovedala. Hľadela pred seba na široké more, očividne duchom neprítomná. Adam ju nechal.

„Páčim sa ti?“ zašepkala. Adam ju skoro nepočul.

„Prosím?“ spýtal sa zmätene.

Ela si povzdychla. Zavrela oči a zahryzla si do pery. Zrazu vyzerala o päť rokov staršie.

„Máš ma rád?“ spýtala sa o niečo hlasnejšie.

Adam mlčal.

„Naozaj musíš rozmýšľať nad odpoveďou?“

Oči mala znovu červené, hlas sa jej chvel.

„Tolerujem ťa viac ako ostatných.“

Prvé slzy jej začali stekať po tvári.

„Ale nemiluješ ma.“

Detektív Bell vyzeral nanajvýš otrávene. Zápisník ležal pred ním na stole, za posledných pätnásť minút doň nenapísal ani čiarku.

„A tomu mám akože veriť? Zabila sa lebo ste neopätoval jej pocity? Je to pekná rozprávka na dobrú noc ale...“

„Nie je to žiadna rozprávka.“ Prerušil ho Adam zostra. Hodiny strávené

na policajnej stanici si už aj na ňom vybrali daň. Zdvihol svoje unavené oči od stola a zapozeral sa na detektíva. Chcel mu povedať všetko. Ako aj napriek slzám bola stále krásna, ako unavená bola každý deň, ako sa naňho pozrela s prosbou v očiach a on sa postavil a odišiel. Ako to bola jediná vec, ktorú pre ňu mohol urobiť. Všetky slová sa mu ale zasekli v krku.

„Viete, že trpela depresiami.“

Detektív prikývol, no nevyzeral, že by mu to nejak zmenilo názor.

„Čo ak viem túto moju „rozprávku“ dokázať?“

Bell podozrievavo prižmúril oči, ale inak sa ani nepohol. Adam zamával svojimi zviazanými rukami.

„Budete taký láskavý?“

Hneď ako mal ruky voľné siahol si do vrečka, vybral obálku a položil ju pred detektíva na stôl. Ten sa jej ani nedotkol, ale podľa toho, ako mu padli ramená Adam vedel, že si priznal porážku. Obaja vedeli, že list na rozlúčku mohol byť sfalšovaný, ale spolu s Eliným psychologickým profilom to bol jasný znak jeho nevinu.

„Väčšina ľudí by sa cítila vinná, viete? Aj keby za to nemohli. Nedokázali by žiť s vedomím, že sa niekto zabil, lebo ho nedokázali milovať.“

Ak chcel, aby sa Adam cítil previnilo, neuspel.

„Potom asi necítim veci ako väčšina ľudí.“

Teraz detektív musel porážku prijať so sklonenou hlavou.

„Tak sa zdá, že tu sme skončili. Môžete ísť.“

Pred tým než sa stihol Adam mlčky postaviť a odísť, dvere do miestnosti sa so škripotom otvorili a dnu vstúpil strážnik Rafael. Venoval Adamovi jeden nervózny pohľad, skôr než s napätým hlasom oznámil:

„Našli sme ju.“

Adam si potiahol z cigarety a vyfúkol obláčik dymu. Oproti cez ulicu, kde stála policajná stanica, bolo rušno. Desiatky fotoaparátov a kamier bolo namierených na Olivera Bella, ktorý horko ťažko stíhal odpovedať na otázky týkajúce sa prípadu Eli Harperovej. Adam by odprisahal, že aj na diaľku počul ako detektív hovorí:

„Ukázalo sa, že Ela Harperová si siahla na život sama... Áno, zabila sa... Nie, neukázalo sa, že by niekto z jej okolia mal akýkoľvek dôvod ublížiť jej...“

Vtom sa zdvihol jemný vánok a zvyšok rozhovoru sa stratil. Nevadilo mu to. Žiadne slová nedokázali opísať ten moment na útese. To, ako tam jednu chvíľu sedeli bok po boku a hneď na to tam bol Adam sám. To, ako bez hlásky zmizla.

Celú cestu späť rozmýšľal nad tým, aké to pre ňu bolo. Dúfal, že nakoniec bola šťastná, že to bol koniec všetkých prázdnych pohľadov

a uslzených očí. Dúfal, že posledná vec, ktorú vo svojom živote zažila, nebol pád. Dúfal, že jej let stál za to.

Adam pustil cigaretu na zem a zahasil ju špičkou svojej topánky. Posledných pár mesiacov sa začalo každou minútou podobieť viac na sen ako skutočnosť. Z vrečka vytiahol telefón a napísal dvojčikám rýchlu správu. Potom sa otočil na päte a so slúchadlami v ušiach nechal ruch ulice za sebou.

Dorota Mitková (Nitra)

NEZAPADÁM

Všedný deň ako každý iný. Všetko je rovnaké, škola, nič, zase nič a spánok. Dnešný deň sa na vlas podobal všetkým ostatným. Ráno som sa zobudil, odkráčal som do školy, kde sa držím nového pravidla – nikdy sa nehlásiť. Keď som bol menší, mal som ruku stále hore a vždy som počul, ako sa mi spolužiaci smejú a napodobujú za chrptom moju zlú slovenčinu. Vyrastal som, totižto, v Kanade, kam sa môj otec odsťahoval kvôli práci. Tam sa moji rodičia spoznali a tam som sa aj narodil. Žili sme v hlavnom meste Kanady v Ottawe, v historickom bytovom dome blízko rieky Rideau. Miloval som to tam. Moja mama mala malú kaviarničku, kde som jej vždy pomáhal, alebo sa jej aspoň motal pod nohy, lebo som nechodil do škôlky. Mám odtiaľ tie najkrajšie spomienky. Vždy si spomeniem na vôňu kávy, ktorá sa niesla celou kaviarničkou a upokojujúci jazz, ktorý hral z gramofónu, a tiež na to, ako som pozoroval točiacu sa platňu a zvonček, čo ohlasoval príchod každého návštevníka. Raz sa otec rozhodol, že bude lepšie, keď sa odsťahujeme späť na jeho rodné Slovensko, pretože tam zohnal lepšiu prácu. Aspoň spoznám rodinu a keď oni s mamou nebudú doma, môže ma postrážiť babka. Mama sa vtedy s tatom strašne povadila a môj názor nikoho nezaujímal.

Začali sme sa pripravovať na sťahovanie. Posledný týždeň v Kanade bol tým najsmutnejším obdobím, aké som kedy zažil. Prechádzali sme sa s mamou po našich obľúbených miestach a potom mama predala kaviareň. V živote som ju nevidel takú smutnú. Kaviareň bola ako časť jej samotnej. Nerád na to spomínam. Na Slovensku nám otec kúpil starší rodinný domček s veľkou záhradou v tej istej dedine, kde bývala jeho mama a netere.

Náš dom má dve poschodia, plus povala a pivnica. Na povale mám krásne zariadenú detskú izbu. Drevené steny mi natreli na bielo a priniesli aj gauč a dve hojdacie kreslá. Mám to tam veľmi rád. Ale najradšej mám našu záhradu. Je tam ovocný sad, kde sa môžem dosýta najesť, zeleninové hriadky, malé jazierko s japonskými kaprami a úzkym mostíkom a celkom vzadu riečka. Ale najradšej mám našu fontánku s takým malinkým anjeličkom, čo má dlhé šaty, ktoré vyzerajú akoby boli z peria a na konci sa prelievajú do krídel. Tvár mu zdobia dlhé vlasy zapletené do vrkoča a ofina. Nie je taký ako ostatní anjeličkovia, je chudulinký a smutný. Ostatní anjeličci

sú bacuľatí a zvyčajne šťastní aspoň v tvári. K tej fontáne si chodím kresliť a skryť sa pred babkou a sesternicami. Nemám ich rád a oni mňa tiež nie.

Vždy, keď k nám prídu, je to des a hrôza. Babka zakaždým donesie obrovský hrniec kelovej polievky z obrovskými kúskami slizkého kelu, ktorý musím zjesť, lebo babka zazerá svojimi maličkými pichľavými očami, čo sa strácajú v jej ovisnutej tvári. Tak ma sleduje skoro celé dni. Moje sesternice to nezjedia nikdy, namiesto toho to spláchnu do záchoda, a babka ich pochváli za prázdne taniere. Mňa len okrikuje, keď poviem niečo zle, a sesternice sa na tom rehocú. Vždy musím všetko upratať aj po nich. Oni len položia riad do drezu a ostatné je na mne.

Keď si tak spomínam, čo najhoršie som po nich upratoval, boli to vyschnuté rybky na zemi, čo vyskočili z akvária, keď nechali otvorené veko. Ešte teraz ma pri pomyslení na to strasie a z toho smradu ma rozbolí hlava. Často mám pocit, akoby som bol z inej planéty. Moje sesternice totižto celé dni hrajú hry a pozerajú tie najstupídnejšie Americké seriály s umelým smiechom. Neradi čítajú, príliš nechodia von a milujú sladké. Moja babke je zas strašne rasistická úplne ku všetkým, čo nie sú bieli, veriaci a heterosexuáli. Čo je veľký problém u mojej mamy, ktorá je z južnej Kórei, a ja som zdedil celkom silnú genetiku po babičke z maminej strany. Mám vlasy ako havran a trochu šikmé oči. To asi desaťnásobne zvyšuje dôvod, prečo ma babka nenávidí, a preklína môjho otca aj mamu. Moja mama s babkou sú ako dva syčiacce hady. Babke vadí na mojej mame snáď všetko, a platí to aj opačne. Nemám rád situácie, keď sa vadia, ale na druhej strane, aspoň sa môžem nepozorovane vytratiť k fontáne s anjelikom, kde som si našiel novú zábavu. Začal som kresliť moju babku a sesternice rôzne deformované. Kreslil som ich najškaredšie, ako to len išlo. Dal som im veľké nosy, kopu vyrážok, ovisnuté tváre, veľké nohy a malé krivé ruky. Proste opachy.

Raz, keď som zase kreslil, zahľadel som sa von oknom. Bol som práve u babky. Najprv to bol pekný pohľad, až kým som nezazrel, ako moje sesternice vytiahli najdrahší a najobľúbenejší babkin kožuš a teraz sa v ňom promenádovali vo výbehu pre sliepky, čo nevidel metlu aspoň sto rokov. Rýchlo som sa rozbehol von, lebo som vedel, že to zase schytám za ne a poriadne si to od babky vypijem. Dobehol som pred kurník a zakričal na sesternice nech odtiaľ okamžite vypadnú. Pochopili to, aj sa odtiaľ naozaj pohli, ale ako bežali, kožuš im spadol práve na miesto, kde bolo najviac slepačincov. Som mŕtvy. Stál som tam ako nejaký filmový hrdina, čo vidí umierať svojho najlepšieho priateľa. Nohy sa mi podlomili a kľakol som si na zem. Babka ma asi počula kričať, lebo vybehla na dvor, a keď uvidela svoj kožuš váľať sa v tom hnusobstve, zvrieskla:

„Krpec, ja ťa zabijem!“

Bez rozmyslu som schytil svoj skicár a rozbehol sa rovno na ulicu. Bežal som a bežal a v tom pohybe na mňa doľahli všetky tie roky, čo tu bývam. Navyše som si spomenul na to, ako ma otec uisťoval, že sa nemám báť, že všade rýchlo zapadnem, ani sa nenazdám. Nikam som nezapadol, v škole

si zo mňa uťahujú a babka so sesternicami ma berú ako sluhu, a spolu s mojou matkou ako odpad spoločnosti. Priznám sa, plakal som. Všetko to zrazu na mňa tak tlačilo, že som ani nevedel, kam bežím. A v tom bol večer a ja som nevedel, kde som. Bol som úplne dezorientovaný.

Najprv som sa našťval a kopal do nejakej steny. Ale zistil som, že mi je to prd platné, tak som sa vydal hľadať niečo známe. A to sa mi aj podarilo, našiel som povedomý počmáraný múr. Vyliezol som naň a zistil, že na druhej strane je ulica, kde mám školu, a odtiaľ už cestu poznám.

Ako som sa z toho múru rozhliadal, skicár mi omylom padol na zem a niektoré stránky, ktoré dobre nedržali, vypadli a roztrúsili sa po chodníku. Rýchlo som ich šiel pozbierať, aby mi ich vietor neodfúkol niekam, kde by som ich nenašiel. Ako som ich zbieral, započul som nejaké hlasy.

„Ó, to sú krásne maľby, takého výtvarníka by sme potrebovali.“

Obzrel som sa. Stál tam učiteľ výtvarného krúžku, na ktorý som sa chcel už dlho prihlásiť, ale akosi som nenazbieral odvalu, a vedľa neho malý strapatý chalan, ktorý sedí v škole za mnou a, ako jeden z mála, sa mi nikdy nesmiel.

„Nechceš sa k nám pridať? Je to krúžok pre pokročilých, ako si, očividne, ty. Chodíme na súťaže a sem tam dačo ilustrujeme. Je to cez víkend a nejaké dni, keď sa dohodneme, aj po škole,“ vysvetľoval chalan.

Ja som len nemo prikývol.

Od toho dňa už nemusím tráviť víkendy s babkou a sesternicami. Vždy buď niečo kreslím u pána učiteľa v ateliéri alebo chodíme spolu von, niekedy na súťaže, inokedy do galérií, alebo len tak do plenéru maľovať. S tým chalanom, čo ma sem pozval, sme najlepší kamoši. Volá sa Max. A našiel som si tu aj ďalších kamošov, samých super výtvarníkov. Už nemám pocit, že som z inej planéty. Práve som objavil tú vlastnú. A našťastie na nej nie som sám.

Žofka Koláriková (Bratislava)

ČAROVNÁ BOBUĽA

Koniec karate tréningu a začiatok letných prázdnin sprevádzal hlasný výkrik všetkých v telocvični. S trénerom sme sa rozlúčili typickým úklonom a medzi sebou buchnutiami po chrbtoch. Potom, ako sa nám tréner uklonil a dal tak znamenie na odchod, všetci sme odtiaľ vybehli ako besní. Všetci čo najrýchlejšie bežali do šatne, pravdepodobne preto, aby sa vyhli hrôzostrašnému sľubu Eda Kovalského, ktorý prisľúbil „bombovú“ oslavu na konci tréningu.

Prvé, čo mohol človek po príchode do šatne uvidieť, bol Edo sediaci na skrini so šampanským v ruke. Vykrikujúc frázy ako ‚dokelu s tréningami‘ a ‚koniec školy-koniec tyranie‘ oblieval všetko okolo seba. Bolo to celkom vtipné, pokiaľ mi lepkavou tekutinou neoblial celé kimono. Ani by som sa tak nenaštvával, keby to šampanské nebolo ružové s príchutou jahody. Otrávene som sa naňho zahľadel. „Keď dooslavuješ, toto mi môžeš oprasť,“ zahučal som a hodil som mu kimono rovno do tváre. Edo sa na mňa nepríčetne usmial. „Aleže, pozrime sa! Adamko si robí so svojich kamarátov otrokov! Nezabúdaj, maličký, ešte stále si medzi nami najmladší!“ vykrikol. Vždy sa nájde niekto, kto mi to potrebuje pripomínať. Neprešiel deň bez toho, aby mi to nejaký z týchto degešov nepovedal. „Pozrite sa, aký je našťvaný!“ vykrikol Robo, ďalší chalan s ľahko merateľným IQ. „Nezabúdaj, Adam, ešte vždy si o dve hlavy nižší ako ja,“ zasyčal. Povzdychol som si. Na svete ma dokáže vytočiť iba pár vecí. Arogantné zaobchádzanie s človekom je jedna z nich. Vytrhol som Edovi kimono z ruky a narval ho do jeho ruksaku. „Mamičke predsa vždy hádžeš celý ruksak do pračky, nie? Nebude jej predsa vadiť, keď raz bude mať dve kimoná na opratie namiesto jedného,“ povedal som. Nato Eda prešla oslavná nálada. Obratne zliezol zo skrine a naštvane sa ku mne blížil. „Ty, ty...“ na čele mu navrela žila. Dychčiac od hnevu ma chytil za golier. „Stále si sa nepoučil, maličký? Nestačila ti bitka minule?“ „Ideš Edo, nalož mu! Ak to neurobíš ty, napravím mu rebrá ja sám,“ vyhlásil Robo. Sebavedome som sa pozrel do Edových očí. „Nesprávaj sa ako ožran a nebudeš mi musieť prasť kimono,“ povedal som a rýchlo som sa mu vykrútil z ruky. Robo sa za mnou rozbehol, Edo ho však zastavil. „Nechaj ho tak, Robo. Aj tak v tej bitke naložil viac on nám ako mi jemu.“ Po týchto slovách

som vyšiel zo šatne. Tašku, v ktorej som mal kimono som tam nechal. „Kde máš veci, mladý?“ opýtal sa ma pri vchodových dverách tréner. „V šatni,“ odpovedal som. „A nebudú ti chýbať?“ nedal sa odbiť. „Nie,“ povedal som vykračujúc von z celej budovy. „Nie, nič mi nebude chýbať,“ pomyslel som si. Aj tak som plánoval s celým karate skončiť. Potkýnajúc sa som smeroval domov, keď v tom na mňa niekto zakričal. Obzrel som sa a videl som, ako z neďalekej autobusovej zastávky na mňa mával Erik. Rýchlo som pridal do kroku, pretože Erik bol najdivnejšie decko z celého karate klubu. Bol síce iba o rok starší, bol však úplne mimo. Chôdzou som sa musel pomaly podobáť aj Matejovi Tóthovi, Erik ma však dohnal akoby nič. „Človeče, kam bežíš?“ pýtal sa ma. „Preč od teba,“ povedal by som, kebyže som úprimný. Radšej som však ostal ticho. Stačila mi potýčka s chalanmi v šatni. Kebyže sa mi podarí pohádať sa aj s Erikom, dnešný deň by som si označil do kalendára veľkou čiernou machuľou. Pravda, iba ak by som bol schopný písať a nezlomili by mi dovedy obe ruky. „Čo je s tebou, človeče? Čo mlčíš?“ pýtal sa Erik. „Čo chceš?“ otrávene som sa ho opýtal. Erik s divným úsmevom na tvári vytiahol z vrecka krabičku cigariet. „Jasné, inak by to predsa ani nešlo,“ pomyslel som si. „Chceš?“ opýtal sa ma, podávajúc mi jednu Winstonku. „Či si chcem s tebou zafajčiť?“ vypúľil som naňho oči. „Čo je na tom? Tieto sú fajn. Dnes som ich ukradol babke...“ „Radšej by som sa udusil dymom z koláčov tvojej babky ako by som mal s tebou fajčiť,“ pomyslel som si, tentokrát bohužiaľ nahlas. Erik na mňa nechápavo hľadel. „Maj sa,“ povedal som, „a bacha, aby ťa babka neuviedla ako sa hrabeš v jej veciach.“ Pousmial som sa a išiel som preč. Erik stál v strede cesty snažiac sa pochopiť, čo práve počul. Nechal som ho v jeho pravdepodobne bezmyšlienkovom tranze a šiel som domov. Celú cestu bolo počuť ticho a klud. Pomaly zapadajúce slnko venovalo svoje lúče okolitým domom, medzi ktorými bol aj dom Erikovej babky, ktorá mi veselo zamávala. „Ahoj, chlapče!“ zakričala. „Dobrý večer,“ odzdravil som. Erikova babka však nezareagovala. „Zrejme je hluchá,“ pomyslel som si. Nedávno Erik hovoril, že jej ukradol aj načúvací strojček. Chúďa, nechcel by som mať takého milého vnuka ako má ona.

Pomaly som sa vliekol domov a rozmýšľal som, ako sa vyhnúť stretnutiu s mamou. Niežeby som nemal svoju mamu rád, to vôbec nie, ale nemám rád, keď zamestnáva ostatných svojimi požiadavkami. Po príchode domov by som si najradšej ľahol na gauč a pozeral do polnoci komédie na Netflixu. Celou cestou som rozmýšľal, ako vojsť do domu bez toho, aby si ma mama všimla. Celé rozmýšľanie bolo však na dve veci, keďže ma mama vítala už pred domom. S očakávaním nejakého pokynu alebo prosby som k nej prišiel. Mama ma silno vyobjímala. „Tu je môj chlapček! Ako bolo na tréningu?“ opýtala sa ma usmiata od ucha k uchu. Jej úsmev však rýchlo zamrzol, keď videla, alebo skôr nevidela, tašku na mojom pleci. „Kde máš veci, Adam?“ rozhorčila sa. Neodpovedal som. „Odpovedz! Kde máš veci?“ skúsila ešte raz. „V šatni,“ povzdychol som si. „Ako prosím? Čo robia tvoje veci v šatni?“ teraz už mama nebola len rozhorčená, ale úplne našťavaná. „Mami, končím s karate,“ vybehlo zo mňa. V mihu sekundy som cítil ako ma štipe

líce. „Si presne ako tvoj otec! Rozhodneš sa bez toho, aby si niečo niekomu povedal!“ zakričala a zavrela za sebou dvere. Ostal som len tak stáť na dvore. Otláčok matinej ruky mi na líci robil silný červený odtieň. „Nevadí,“ pomyslel som si, „aspoňže sa dnes zaobíde bez nejakých rozkazov.“ Chvíľu som len tak stál na dvore a počúval štebot drozdov, keď som si spomenul, že mám doma psa, ktorého treba vyvenčiť. Potichu, aby ma mama nepočula, som otvoril dvere. Na chodbe ma s láskou a veľkým nadšením privítala Deny, malý zlatý kríženec z útulku. Vzal som vôdzku a rovno som ju šiel vyvenčiť, aby mama nemala čas pýtať sa ma na ďalšie veci. Koniec koncov, bola by to len otázka času, kedy by mi povedala, že mám s ňou ísť von. Deny bola celá bez seba, že bola konečne vonku. Celé týždne bola kvôli zlomenej nohe odkázaná iba na náš malý dvor. Natešená skákala hore-dolu, akoby si nikdy tú labu nezlomila. Vyšli sme až na kopec, ktorý obklopovali všade navôkol majestátne stromy. Červené slnko osvietilo ich listy, a tak celá lúka vyzerala neobyčajne nádherne. Moja chvíľková nepozornosť zapríčinila to, že som nedával pozor na Deny, ktorá medzitým stihla zmiznúť. Jediné, čo po nej zostalo, bola červená vôdzka pri mojich nohách. Zamrazilo ma. „Deny! Deny kde si?!“ kričal som. Bez odozvy. Nebolo po nej ani stopy. Po polhodine hľadania som sa otočil domov dúfajúc, že bude čakať pred bránou. V tom som začul silné, neustále sa približujúce dychčanie. Otočil som sa a neveril som vlastným očiam. Deny bežala ku mne. V momente mi spadol kameň so srdca. Vzápätí som mal na ňom nie kameň, ale celé kilo betónu, keď som videl veľkého diviaka bežiaceho za ňou. Našťastie mala pred ním náskok, takže keď dobehla ku mne, vzal som ju na ruky a spolu sme bežali preč. Zadychčaná štekala na diviaka. „Deny, čuš, prosím ťa! Ešte viac ho našťveš!“ povedal som jej. Diviak nás naďalej prenasledoval. Museli sme pridať, aby sme sa ho zbavili. Musím povedať, že takto rýchlo som nebežal na nijakom karate tréningu! Vbehli sme do Prekliateho lesa, ako ho nazývajú dedinčania, keďže nič iné naokolo nebolo. Po chvíli mi došlo, aký sprostý nápad to bol. Diviaka som síce nevidel, čo bolo na jednej strane dobré, no na druhej strane som nevedel ani, kde sme boli my. Nikde žiaden orientačný bod. Kamkoľvek som sa pozrel, všade nejaká ihličnatá vetva. Zúfajúc som si sadol do trávy. Pri myšlienke na možné nebezpečenstvá a na nemožný návrat domov som takmer zošalel. Preto som radšej zavrel oči a počúval les. Vietor, štebot vtákov a šuchot listov bol orchester lesa. Neustále škvŕkanie bol zase orchester Denynho brucha. Neskôr aj môjho, ale Denyn orchester mal oveľa vyššie decibely. Išiel som hľadať nejaké maliny, čučoriedky, jahody... hocičo, z čoho by sme sa mohli aspoň čiastočne najesť. Neďaleko rástol ker s červenými bobuľami. „Jéj, brusnice!“ potešil som sa. Natrhal som ich zopár a šiel späť k Deny. Ponúkol som jej ich, keď ich však oňuchala, začala kňučať. „Keď nechceš ty, dám si ja,“ povedal som a všetky som zjedol. Chutili veľmi čudne. Otrase kyslú chuť vystriedala sladká chuť medu, ktorá bola postupne teplejšia a teplejšia, až mi horel jazyk. Radšej som ich všetky vyplul. „Ty kokos, to je čo za odrodu?“ vyprskol som. Pár chvíľ potom, ako som ich zjedol, mi prišlo zle. Veľmi zle. Bolela ma hlava

a do nôh som dostal kŕče. Lahol som si na zem a mal som pocit, akoby sa mi pred očami točil celý les. Raz mi bola zima a raz teplo. Nakoniec som asi omdlel alebo čo, pretože to bolo posledné, načo si pamätám. Zobudil som sa až nadržanom. Zrejme som si poriadne tresol hlavu, lebo som sa cítil dosť čudne. Všade navôkol som počul hlasy, a tak som sa domnieval, že som v nemocnici. Otvoril som oči, a teda to, čo som videl ani zďaleka nepripomínalo mamu, ktorú som počul plakať. Na moje veľké prekvapenie, stále som ležal na tráve v lese. Nikde nebol žiaden človek a napriek tomu som počul hlasy. Zrejme som si naozaj tresol hlavu. „Aha, už sa preberá!“ počul som niekoho. „Adam, si v poriadku?“ opýtal sa ma niekto druhý. Sadol som si a nechápavo som sa pozeral okolo seba. Nikde nikto, a napriek tomu sa ma niekto niečo pýtal. „Odkedy vyvolávajú brusnice halucinácie?“ opýtal som sa, zrejme vzdychu, keďže nikoho nikde nebolo. „Tu dole,“ povedal hlas. Pozrel som sa na Deny. „To ty rozprávaš?“ opýtal som sa jej. „To je predsa blbosť.“ „Áno, to ja rozprávam,“ povedala Deny, „a nie je to blbosť, keď si zjedol Venenata Bacas.“ „To je čo, preboha?“ nechápal som. „To sú tie červené bobule, ktorými si sa včera večer napchával. V preklade z latinčiny to znamená jedovaté bobule,“ povedala vyčítavo. „Ale veď to vyzeralo ako brusnice...“ ohradil som sa. Deny si rezignovane povzdychla. „Mal by si dávať väčší pozor na biológiu. Ani dieťa z mesta by neurobilo, to, čo ty – a ty si dedinčan! Ty by si to predsa mal vedieť!“ usúdila. Zamračil som sa na ňu. „Prečo ma porovnávaš s deťmi z mesta?“ nechápal som. „Takže on nielen, že je neznalý, ale ešte aj spomalený,“ povedal ktosi. „Kto ma tu, dokelu, uráža?! Nevidíš snáď, že som omráčený nejakým drogami, ktoré len tak rastú na strome?“ zreval som. Ostalo ticho. „Ukáž sa! No tak, nech ťa vidím! Či sa bojíš, že ťa kopnem ako Bruce Lee?“ zreval som po druhý krát. Po chvíli sa z kŕiku vynoril diviak. Presne ten diviak, pred ktorým sme včera utekali. „Kľudne ma kopni,“ povedal, „ja ťa medzitým naberiem na rohy a hodím do tamtej rieky.“ To ma položilo opäť na zem. „Ty kokos, tomu neverím! Rozprávajúci diviak!“ vykrikol som. „A pes,“ dodala Deny. „Ako je to možné?“ opýtal som sa. „Ako je možné čo?“ nechápal diviak. „To, že vám rozumiem! Ešte včera som...“ „Je to pomerne jednoduché,“ skočil mi do reči diviak, „zjedol si niečo, čo nepoznáš- Venenata Bacas- a teraz si mimo. No a táto mimóza sa prejavuje mnohými spôsobmi...“ „Zaujímavé však je, že si v stave nejakej mimózy. Obyčajne sa ľudia namiesto otrávia,“ dodala Deny. „Aha,“ povedal som. Nastalo dlhé ticho, ktoré prerušilo až škvrkanie v Denynom bruchu. „No čo, ideme domov?“ opýtala sa. „Ale ako? Ja cestu odtiaľto nepoznám!“ zavzlykal som. „Ja vám pomôžem,“ ponúkol sa diviak, „ale hlupákom, ktorí jedia divo rastúce bobule iba za príplatok.“ „Okej,“ povedala Deny, „keď prídeme domov, hlupák ťa vyplatí.“

Celou cestou domov vládlo dusné ticho. Až pri bráne ho prerušil diviak. „Dobre, tak ste tu,“ povedal, „teraz si prosím svoju výplatu.“ „Dobre, a od koho?“ spýtala sa Deny. „Od hlupáka, predsa,“ povedal diviak. Nahnevane som naňho zazrel. „Radi by sme ťa vyplatili, diviak, ale je mi to

ľúto. Medzi nami hlupák nie je. A ak áno, tak si ním ty,“ povedala a podišla ku eevchodovým dverám. Diviak na ňu nechápavo hľadel a ja som otvoril dvere. „Zbohom!“ zakričala mu na pozdrav. Do domu som vošiel celý natešený. Noc v lese a bez ujmy na zdraví prežije len málokto. Mamu som našiel v kuchyni. Keď som videl jej tvár, od ľaku ma strhlo. Vyzerala akoby celú noc plakala. Chcel som jej vysvetliť, čo sa stalo, ona však podišla ku mne. Vystrašený, že mi namaľuje aj druhé líce som sa chystal ujsť. Mama ma však len tuho objala. Rozplakala sa, a tak nechala svoj make-up na mojom ramene. Potom začala niečo rozprávať.

Zdesene som sa na ňu pozrel. Vyzeralo to ako by mi niečo hovorila, ale márne. Ja som ju počul iba štekať. „Jáj, to som ti zabudla povedať,“ povedala Deny, ktorá medzičasom prišla do kuchyne, „zvieratám teraz rozumieš všetkým, ale ľuďom ani jednému.“ Zúfalo som sa pozeral raz na mamu, raz na Deny. Mama bezradne mávala rukami. Deny sa na mňa bezradne pozerala. Nič som nikomu nerozumel. Dokelu.

Hana Dubeková (Bratislava)

Copyright © Kolektív autorov
Vydala Hornonitrianska knižnica v Prievidzi

2022

ISBN 978-80-85144-41-3

